

Tilknyttet nettstedet **HVERDAGSNETT**

MAGASINET

– for deg som elsker krim og andre gode historier

Nummer 1 – FEBRUAR 2026 | GRATIS

Stem fram vinneren av
MESSINGKNIVEN

Daniella:
Gift som 13-åring

Stian Hamre:
Graver etter sannheten i jorda

EMELIE SCHEPP:

En telefon endret alt

Har du husket vinterens bøker?

Fra
Forlagshuset i Vestfold!

forlagshusetivestfold.no/nettbutikk

MAGASINET

Dette er et uavhengig, non-profit og digitalt magasin som fungerer som et tillegg til nettstedet Hverdagsnett.no. Formålet er å fremme spenningslitteratur, men magasinet inneholder også andre varierte temaer.

Forfattere og forlag sender ut frie lese-eksemplarer av bøker. Alle anmeldelser gjøres frivillig og helt uten kompensasjon.

Det hender jeg mottar testversjoner av produkter og spill, samt rabatter på arrangementer uten at det påvirker mine vurderinger.

Lesernes beste skal være i fokus!

Artikler og layout:

Anne Lise Johannessen

Hystadveien 90

3212 Sandefjord

Mob: 971 47 582

magasin@hverdagsnett.no

©Hverdagsnett

Innholdet må **ikke** gjenbrukes uten skriftlig tilatelse fra meg. For å dele artikkel, lag et utsnitt, og/eller legg inn link til publikasjon/artikkel.

Jeg tar intet ansvar for eventuelle feil i innsendte artikler, og annet innhold.

HAR DU MULIGHET TIL Å VÆRE INVESTOR?

Ta i så fall kontakt. Hvis du som leser liker magasinet, oppfordres du til å vippe kr 100,- til 97 14 75 82 for hver utgave du leser. Merk beløpet med støtte.

Når kulda biter ute, søker vi varmen inne.

Vinteren har lagt seg tung over landet, med korte dager, frost i lufta og stillhet som kryper inn mellom husene. Det er nettopp nå bøkene kommer oss aller nærmest. Når det er kaldt ute, blir det desto lunere inne – i stolen, under pleddet, med ei bok som både kan varme, utfordre og rive oss ut av hverdagen.

I dette nummeret møter vi historier som på ulike måter minner oss om det litteraturen kan være: et fristed, en kamp plass og et rom for refleksjon.

Vi møter Daniella, som har betalt en ufattelig høy pris for sin frihet, og som gjennom ord gir stemme til det mange fortsatt ikke tør å snakke om.

Vi møter krimdronningen Emelie Schepp, som forteller om drivkraften bak spenningen og hvorfor leseren alltid må videre, én side til.

Og vi møter Øivind H. Solheim, som stiller det stille, men viktige spørsmålet:

Hva skjer med kulturen når synlighet blir viktigere enn innhold?

Til sammen tegner disse tekstene et bilde av litteraturens bredde og kraft, fra det mørkeste alvor til den dirrende spenningen og den lavmælte ettertanken. Det er kanskje nettopp i kontrastene litteraturen lever best.

Samtidig vil jeg minne om at arbeidet for krimlitteraturen ikke bare skjer mellom to permer. Nå kan du stemme på *Messingkniven*, prisen som hedrer dem som legger ned en ekstraordinær innsats for sjangeren, ofte i det stille, ofte uten rampelys. Stemmen din er med på å løfte fram dem som holder krim-Norge levende, engasjert og mangfoldig. Mer om alt dette inne i magasinet.

Så trekk pusten. Lukk døra for vinterkulda. Og bli med inn i litteraturens verden.

God lesing!

Anne Lise Johannessen

<https://hverdagsnett.no/>

Innhold

06 TELEFONEN SOM ENDRET ALT

Emelie Schepp ble bestselgende forfatter etter en telefonsamtale

12 LESEKROKEN

14 KRIMINELLE NYHETER

16 SKOLEJENTE PÅ DAGEN, KONE I HELGA

Daniella sto i sentrum for en feiring som skulle endre alt

23 INGER SOFIES BOKANBEFALINGER

24 TERNINGKASTET

26 MENTALSYKEHUSET

Novelle av Anne Lise Johannessen

28 BAK DET VAKRE - OG UNDER OVERFLATEN

Stian Hamre graver videre i jakten på litterære ord

34 TANGENS NORSKE KRIMHJØRNE

36 JON EWOS RUSLERIER

38 DEL DET DU VET

Verden venter på din bok

42 BOKPRATEN

Ellen Vahr

44 MESSINGKNIVEN

Stem på din favoritt

48 FEELGOOD FRA LEVRA

Heidi Bjørnes skriver feelgood med trøndersk humor og skarpt blikk

52 BOKTIPS FRA KRIMDRONNINGA

54 BOKINSPIRATORENS SPALTE

56 KULTUR OG BOKLIV

Hva skjer med bøker når synlighet teller mer enn innhold?

58 BOKDEBUTANT

Margrethe Sand har debutert med fantasy-boka "Vokterne"

FØLG OSS PÅ INSTAGRAM:

Hverdagsnett | Anne Lise Johannessen
Bokanmelder, journalist og redaktør på eget nettsted, og magasin. Fokus på bøker, men også mye «hverdagslig».

FØLG OSS PÅ FACEBOOK:

<https://www.facebook.com/groups/457035166256040>

<https://www.facebook.com/Hverdagsnettmagasinet>

MELD DEG PÅ NYHETSBREV:

<https://www.hverdagsnett.no>

TikTok: @hverdagsnett

Forsidebilde:

Emelie Schepp, Daniella Jaber og Stian Hamre. Fotokreditt er nevnt i de enkelte artiklene.

Dersom ikke annet er nevnt, er illustrasjoner kjøpt fra nettsidene Creative Fabrica og Dreamstime.

Telefonen som endret alt

Hun sto alene under et lite telt i regnet og solgte sin egen bok. Et øyeblikk senere ringte telefonen – og Emelie Schepps liv tok en ny retning. I dag er hun en internasjonalt bestselgende krimforfatter, kjent for høyt tempo, sterke karakterer og cliffhangere som tvinger leseren til å bla videre. Her forteller hun om vendepunktet som endret alt, og hva som driver henne som forfatter.

Av: Anne Lise Johannessen | FOTO: Thron Ullberg og Eva Lindblad

Emelie Schepp (f. 1979) er oppvokst i Motala, men bor nå utenfor Norrköping med mann og to barn. Hun har arbeidet mange år som prosjektleder i reklamebransjen, men skriver nå på fulltid. Emelie er aktiv på sosiale medier og er en populær blogger. Hun debuterte med "Merket for livet". Nå har hun skrevet syv bøker med statsadvokat Jana Berzelius som hovedkarakter.

Kan du huske øyeblikket da du forsto at du faktisk hadde klart det – at du var blitt en "ekte" forfatter?

– Ja, det husker jeg godt. Jeg sto på et marked. Det regnte og jeg hadde

et enkelt telt. Der solgte jeg boka «Merket for livet». Så ringte telefonen. En agent hadde sett boka i en butikk da jeg signerte, og ville ha den med til bokmessen i Frankfurt. De tre første bøkene om Jana Berzelius ble da solgt til et titalls land. Det var da jeg forsto at historien var bra nok, og det var da de svenske forlagene begynte å ta kontakt.

Når kjenner du deg mest levende i skriveprosessen?

– Når jeg har skrevet et kapittel som får magen til å trekke seg sammen, øynene til å bli blanke eller når jeg får gåsehud.

Hva ville overraske folk mest med deg – bak det polerte forfatterbildet?

– Det vanligste spørsmålet jeg får er "Hvordan kan du, som ser så uskyldig og snill ut, skrive så ekle historier?"

Hva hadde tenårings-Emelie sagt om at du skulle bli en internasjonalt bestselgende krimforfatter?

– Hun hadde ikke trodd meg. Jeg drømte ikke om å skrive bøker, verken når jeg var barn eller tenåring. Samtidig ser jeg, i ettertid, hvordan skrivingen har vært en rød tråd i livet mitt. Jeg skrev ofte dagbok, elsket skriveoppgaver på skolen og

ville bli journalist. Men så traff jeg min mann, Henrik, som jobbet i et reklamebyrå. Jeg valgte da isteden å jobbe sammen med ham. I dag har vi jobbet side ved side i 24 år.

Du har tidligere jobbet i reklamebransjen. Hva tok du med deg derfra inn i forfatterskapet?

– Utenom reklamebyrået bygde mannen min og jeg opp et eventbyrå der vi hjalp ulike varemerker med å bli synlige i butikk. Det handlet først og fremst om å lage opplevelser, som lanseringer og

prøvesmakinger. Når jeg senere selvpubliserte min første bok, innså jeg snart hvor vanskelig det er å få leserne til å velge akkurat din bok. Jeg dro på signeringsturné, sto i bokhandlerne rundt i landet og forsøkte overtale folk om å gi min bok en sjanse. Jeg brukte samme teknikk som i jobben, bare at jeg byttet ut yoghurten med boka mi.

Hva var det største vendepunktet – det som endret alt?

– Det var nå «Merket for livet» ble

solgt under bokmessen i Frankfurt. Fram til da hadde jeg kjempet med å nå fram til leserne. Plutselig forsto jeg at historien hadde sin egen kraft. Da jeg også ble nominert til Årets krimforfatter i 2016 ble jeg veldig overrasket. Det var da jeg skjønnte at det hadde vært lurt å selvpublisere boka.

Du ga ut din første bok selv. Hva lærte du av det som andre forfattere kanskje ikke vet?

– Å gi ut bok på egen hånd innebærer at du står for alle rollene,

du er forfatter, forelegger, markedsfører og selger, alt på en gang. Det tar tid, men akkurat den tiden er den viktigste investeringen om man vil lykkes. Det er mye jobb, ikke bare med selve skrivingen, men også det å finne og bygge relasjoner til leserne. Det er et arbeid som ikke opphører bare fordi man oppnår suksess.

Hvordan ble Jana Berzelius til – og hva gjør henne spesiell for deg?

– Min reise sammen med Jana Berzelius begynte i all hemmelighet. Jeg fortalte ingen andre

enn mannen min at jeg skrev en bok. Jeg ville slippe spørsmålene om når den var ferdig og hva den handlet om. Målet mitt var å skape en uvanlig kvinne. Men akkurat hvordan hun skulle være, visste jeg ikke før jeg leste en artikkel om barn som ble kidnappet og trent til å bli barnesoldater.

For dem som ikke har lest noen av bøkene om Jana, så er hun en todelt karakter. På den ene siden er hun framgangsrik aktør, på den andre siden en som ikke nøler med å bryte loven for å holde sin mørke fortid skjult. Det er det som gjør henne spesiell, ikke bare for meg, men også for leserne.

Hva slags spørsmål vil du at leserne dine skal sitte igjen med etter en bok?

– Hvordan kommer det til å gå?

Hvordan ser arbeidsdagene dine egentlig ut? Er det orden og rutiner, eller kaos og kaffe?

– Jeg er et rutinemenneske så arbeidsdagene mine er veldig ensformige. Tidlig opp. Skrive. Kaffepause. Skrive. Lunch. Skrive. Lese gjennom. Og så videre. Hver dag.

Foto: Eva Lindblad

Hva er det mest overraskende du har oppdaget gjennom research?

– Når jeg skrev «Hundre dager i juli» fikk jeg en dypere forståelse for organdonasjon. Det er et komplisert og følsomt tema, med sorg, fortvilelse og tap i den ene enden, og håp, glede og mulighet for liv i den andre. Det som gjør det komplisert er at noen må dø for at en annen skal få fortsette å leve.

Som hjelp hadde jeg hjerteleger og intensivsykepleiere som delte av sin kunnskap og erfaring. Jeg traff også en kvinne som hadde fått operert inn en hjertepumpe mens hun ventet på nytt hjerte. Hun kom på lanseringsfesten min og danset, da hadde hun fått nytt hjerte.

Hvordan jobber du med å holde leseren på tå hev?

– I Jana-serien jobber jeg konsekvent med to parallelle spor. Det ene følger plottet og utredningene, den andre er Jana selv og hennes kamp for å holde sine mørke sider skjult. Jeg forsøker å veve de to sporene sammen, slik at det får en direkte kobling til Jana som person.

Det samme grepet har jeg tatt i «Merket for livet», der saken er vevd tett sammen med Maia og hennes privatliv. Når sønnen hennes stadig blir dårligere i påvente av nytt hjerte, innser hun at hans skjebne avhenger av at hun løser saken. Da lar hun ingenting stå i veien for henne.

Å holde spenningen oppe og få leseren til å bla videre er kanskje den viktigste ingredi-

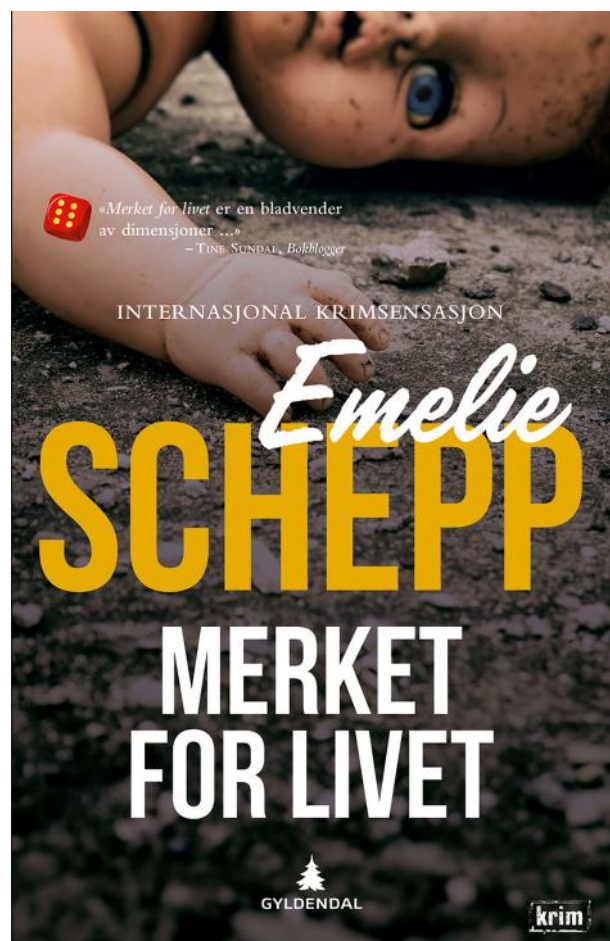
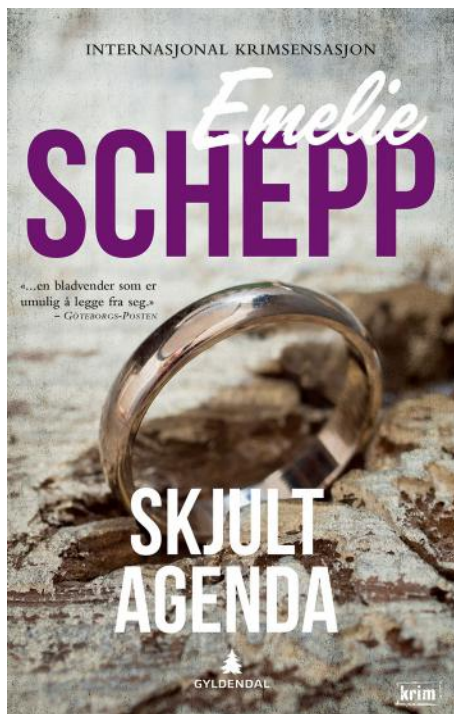
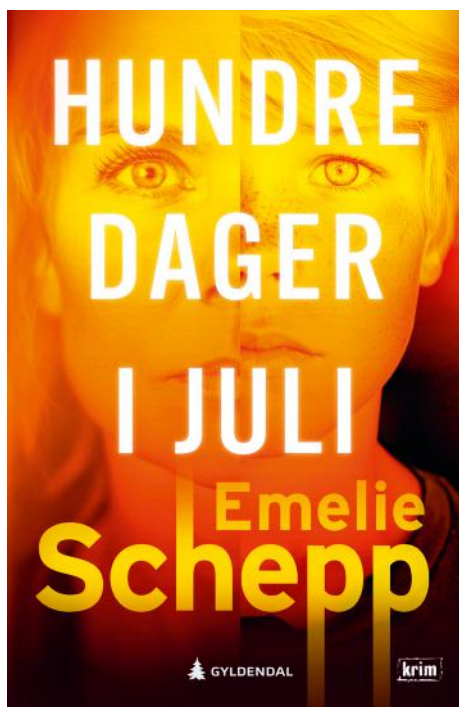

Foto: Thron Ullberg

ensen i krimbok, og derfor lager jeg alltid kapitlene korte med en cliffhanger på slutten. Jeg skriver dialogdrevet med beskjedne beskrivelser for å holde tempoet oppe.

Hvor mye av deg selv finnes i karakterene dine – og i hvem?

– Det finnes selvsagt deler av meg selv i flere av karakterene. Akkurat som Jana trives jeg med å være alene, og jeg kan slåss like bra som henne, men bare i drømmene mine.

Med Maia deler jeg tidsoptimismen og i Henrik finnes behovet jeg har for orden og rutiner.

Når jeg skriver låner jeg egenskaper fra nære og kjære, venner og bekjente, blander og forsterker dem for å skape troverdige karakterer.

Har du noen gang blitt inspirert av ekte kriminalsaker?

– Jeg er så heldig å ha venner som er politi. Idéen til «Merket for livet» kom da en av dem fortalte at det noen ganger kan være usikkerhet rundt en dødsårsak. Finnes det den minste tvil må kroppen obduseres, ellers kan den, sagt på en enkel måte, bli aktuell for

organdonasjon. Det vekket et avgjørende spørsmål hos meg: hva skjer når rettsmedisinske krav kolliderer med muligheten for å redde liv?

I boka stilles etterforsker Maia nettopp overfor dette dilemmaet. Når hun innser at en person som kan ha blitt drept også kan redde livet til hennes hjertesyke sønn, gjør hun alt for å løse saken. Spørsmålet er bare om hun rekker å finne gjerningsmannen i tide.

Ved hjertetransplantasjoner er nemlig tidsaspektet ekstremt snevert, hjertet må transplanteres innen ett visst antall timer, ellers lar det seg ikke lenger bruke.

«Merket for livet» er derfor en fortelling hvor klokken tikker svært raskt. Jeg ble også inspirert av virkelige hendelser om forsvinninger og hva som hender med de pårørende som blir igjen.

Føler du et ansvar for hva du skriver – med tanke på ofre og virkelighetens kriminalitet?

– Virkeligheten er ofte betydelig mørkere enn fiksjonen, og for meg handler det om det å forstå hva som skaper en morder, eller hva som driver mennesker til å begå grove forbrytelser.

Hva ville Jana sagt om deg, tror du?

– At jeg er for ordentlig og for snill. Og at jeg burde våge å ta større risikoer.

Hva er det neste store prosjektet ditt – noe nytt vi kan glede oss til?

– Jeg har mange nye bokidéer, men akkurat nå ligger fokuset mitt på den niende boka om Jana. Jeg har fortsatt mye igjen å fortelle om henne.

Hvis du ikke skrev, hva tror du at du ville gjort i stedet – på ordentlig?

– Hadde jeg ikke skrevet bøker, tror jeg at jeg hadde valgt å jobbe med film. Jeg fikk et unikt innblikk i å adaptere en bok til film da FLX produserte JANA for Viaplay. Det ga mersmak.

Til slutt: Hva gjør deg lykkelig akkurat nå?

– Jeg har vært på langtur med mannen min, Henrik, og vært lenge borte fra barna våre. At jeg snart skal få klemme dem igjen, gjør meg veldig lykkelig.

LESEkroken:

Reese Witherspoon og Harlan Coben:

"UTEN ET ORD"

Boka er utgitt i 2026
hos Cappelen Damm

Maggie McCabes liv blir snudd opp ned da hun mister legelisensen på grunn av flere tragiske uhell på jobb. Hun var en høyt anerkjent kirurg for militæret, kjent for å ta store sjanser og for fantastiske resultater. Nå står hun plutselig på bar bakke. Men Maggie nekter å gi opp lidenskapen sin, og da en tidligere kollega tilbyr henne en ny sjanse, griper hun den.

En pangstart på leseåret 2026

Forfatteren stjeler oppmerksomheten min fra start. For hva går dette tilbudet Maggie får ut på, og hvorfor er sikkerhetsnivået så strengt? Hva er det som ikke tåler dagens lys?

Tida flyr og sidene vendes raskt, for dette er SÅ spennende. Jeg elsker det.

Maggie virker å være et godt menneske, eller? Hvem er egentlig Nadia? Og hvor har det blitt av Trace?

Jeg hadde et lite håp for slutten, som ikke ble innfridd. Men jeg syntes også at slutten var litt uklar, noe som gir et lite trekk.

Diverse forfattere:

"JEG ER IKKE MIN MORS DATTER"

Boka er utgitt i 2025
hos Kagge

Julia F. Klausen er datteren til Elisabeth Aaslie, kjent som «Norges farligste kvinne».

Julia gir oss innblikk i en kaotisk barndom, hvor søppelhaugene stadig vokste, og stanken var sterk. Dette er også historien om omsorgssvikt, mishandling og undringen over om moren ville være "snille-mamma" eller "slemme-mamma".

Julia flytter fra sted til sted, men hun lengter hele tiden tilbake til "snille-mamma", og til mommo. Først da hun nærmer seg myndighetsalderen får hun et roligere liv.

Sterk historie

Den åpne og ærlige historien til Julia er sterk å lese. Det må ha vært tøft å være barnet Julia, der trygghet og frykt eksisterte side om side. Ens nærmeste person er ofte sin egen mor, og da er det ekstra ille når det nettopp er denne som står bak sviket.

Selv om tegnene var der, ble ikke signalene fanget tydelig nok opp av hjelpeinstansene.

Julia bestemte seg en dag for å skrive bok om barndommen – og det fikk hun til på en god måte. Hun skriver nøkternt, noe som gjør kontrasten mellom håp og svik sterk.

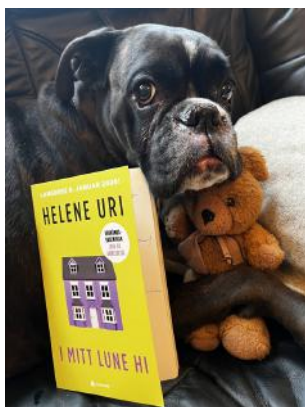
Jeg anbefaler boka til alle som liker å lese true crime, og som er opptatt av menneskene bak historiene. Virkeligheten overgår som regel fiksjonen.

Bokanmeldelser fra redaktøren. Les flere tips her: www.hverdagsnett.no

LESEkroken:

Helene Uri:

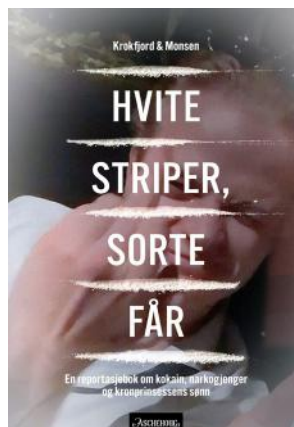
"I MITT LUNE HI"

Boka er utgitt i 2026
hos Gyldendal

Øistein Monsen og Torgeir P. Krokfjord:

"HVITE STRIPER, SORTE FÅR"

Boka er utgitt i 2025
hos Aschehoug

Bjørn skal leie ut sokkelleiligheten i huset sitt. Han velger alenemoren Anne Marie, som han liker på alle måter. Han stiller opp til alt hun trenger hjelp med. Snart bidrar han også økonomisk, og kjøper dyre gaver både til Anne Marie og datteren hennes.

Bjørn er skikkelig betatt. Følelsene er ikke gjengjeldt, men Anne Marie er god til å utnytte hans dumsnillhet.

Femten år senere oppdager hun en løs ledning på badet. Den leder til et kamera. Bjørn overvåker henne. Det avsløres flere kameraer, både på soverommet og i resten av leiligheten. Han anmeldes, og saken havner i retten.

Uhyggelig situasjon – inspirert av virkeligheten

Det er ikke vanskelig å forestille seg hvor sårbar man vil føle seg i en slik situasjon, både på godt og vondt.

Forfatteren skriver bra, og bruker to synsvinkler – Anne Marie og Bjørns. Hun klarer å gjøre historien levende og billedlig. Det føles nesten som om vi er en ekstra observatør.

Forfatteren har vært åpen om at hun har latt seg inspirere av en virkelig sak, en sak som ligger åpent ute på nett. Det har hun mottatt mye "pes" for. Fra før er saken omtalt bredt og kjent for mange. Jeg tenker derfor det er helt greit at forfatteren har hentet inspirasjon fra saken. Jeg anbefaler den videre, både som spenning, men også som en obs.

Til denne boka blir det bare en kort omtale. Jeg lar forlaget stå for beskrivelsen:

I politiet har det vært en åpen hemmelighet at kronprinsessens sønn har hatt tett omgang med kriminelle. I denne boka avslører to erfarne gravejournalister hvordan Marius og vennene hans kan kobles til noen av Europas mest notoriske narkogjenger.

I begivenhetenes sentrum er et hvitt stoff, med en kilopris på en million kroner. Kokain.

Klokt kongepar

Dette er en av Norges mest omstridte bøker akkurat nå. Og midt i suppa, står Marius Høiby plantet på to bein.

Det er rart å lese om alt som har foregått bak fasaden, mens vi uvitende fortsatt trodde alt var rolig og flettfritt i kongefamilien.

Samtidig vil jeg si at jeg forstår at det må ha vært vanskelig å være Marius, kastet inn i en av Norges mest fornemme familier, uten å selv ha en rolle, og med en kriminell far i bakgrunnen.

Hele kongefamilien får virkelig gjennomgå på det private plan på flere fronter, men utad står kongeparet beundringsverdig fjellstøtt, og viser hvor kloke og sterke de er.

Bokanmeldelser fra redaktøren. Les flere tips her: www.hverdagsnett.no

KRIMINELLE NYHETER

"SELV OM HIMMELEN FALLER" AV INGER JOHANNE ØEN

Det er julaften. To menn blir funnet bundet og skutt under juletreet på en hytte, og med det blir politietterforsker Silja Frosts familiehøytid avlyst. De to mennene er kjente kulturpersonligheter som herjet Oslos uteliv, preget av høyt forbruk av penger, dop og yngre kvinner. De hadde status, de hadde makt, og de brukte den. Silja innser snart at drapene må være hevnmotivert. Men hevn for hva, og utført av hvem?

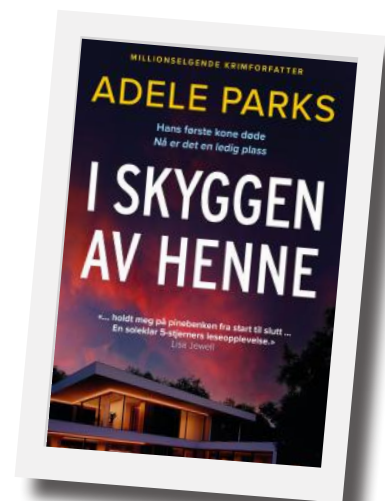
Sammen med kollegaer fra Kripos og Hønefoss politistasjon går hun i gang med en nervepirrende etterforskning som skal lede henne til godt bevarte hemmeligheter ... og gi henne en uventet mulighet til å konfrontere sin egen fortid.

"ALT SKAL BLI STØV" AV JØRGEN BREKKE

Odd Singsaker har for lengst funnet seg til rette som pensjonist og tilbringer mye tid på den nye hytta i Oppdal. Lykken finner han i selskap med datteren Anne og hunden Snusen. Nå er det samboeren Felicia som hver morgen tar turen til Singsakers gamle arbeidsplass, Trondheim politistasjon.

Harmonien blir brutt da nabohytta til Singsaker plutselig står i flammer – noe han blir hjelpeløst vitne til. Etter brannen blir hyttas eiere, en liten familie på tre, funnet omkommet. Det meste tyder på at politiet står overfor en sak der far har drept familien sin for så å ta sitt eget liv. Singsaker er imidlertid i tvil, og gjør sine egne undersøkelser i samarbeid med den frisinne bibliotekaren Siri Holm. Dette fører dem begge inn i en labyrint av mørke drifter, dominans, underkastelse og ren ondskap.

"I SKYGGEN AV HENNE" AV ADELE PARKS

Da Emma møter Matthew, er hun overbevist om at hun har funnet mannen i sitt liv. Han er kjekk, snill og oppmerksom, men vesentlig yngre enn henne – og enkemann. Da de gifter seg, mener venninnene hennes at det er noe forhastet, og de er redde for at Emma blir utnyttet. Hun er tross alt en velholden person, og det er ikke Matthew.

Men Emma bryr seg ikke. Det som imidlertid plager henne litt, er vissheten om at Matthew fremdeles ville ha vært sammen med sin kone om hun hadde vært i live. Det får henne til å føle seg som en dårlig erstatning.

Hvordan skal hun klare å fylle hans avdøde kones sko? Etter hvert som den første store forelskelsen legger seg, kommer sjalusi og mistenksomhet krypende, og snart tar det hele en uhyggelig vending.

KRIMINELLE NYHETER

"ROVDRIFT" AV ELSA OG CORNELIA SWÄRD

En sen septemberkveld blir en hodeløs kropp funnet i Frihamnen i Stockholm. Kriminaletterforsker Maggan Kipowski forstår raskt at hun står overfor en sak helt utenom det vanlige.

Da politiet finner en kobling til et tidligere drap, gjøres en oppdagelse som setter frykt i hele landet. Maggan presses til det ytterste for å finne morderen, samtidig som kjæresten hennes, journalisten Vera Bonde, nøster i saken fra sin egen kant.

Kommer forholdet deres til å overleve? Hvem er den bestialske morderens neste offer?

Etterforskningen avdekker snart hemmeligheter som får den svenske regjeringen til å skjelve. Og fremdeles gjenstår gjerningspersonens store finale.

"ROVFUGL" AV JARLE STEN OLSEN

Under partilederdebatte på Dyrskun blir Norges statsminister forsøkt drept. Det er startskuddet for denne intense pageturneren om hevn, ære og mørke hemmeligheter, første bok i Jarle Sten Olsens krimserie om politimannen Kim Utler.

Det rystende attentatforsøket avverges, men en politimann mister livet. Kim Utler – merket av en fatal feilvurdering som nesten kostet ham jobben for to år siden – blir utpekt som syndebukk og utstengt fra etterforskningen.

Da en kvinne kort tid etter blir meldt savnet i Bø, aner Kim en mulighet til å gjøre opp for fortiden. Han begynner å grave etter sannheten, og sammen med journalist Gry Espeset avdekker han spor som peker mot Balkan og mektige nettverk med forgreininger dypt inn i Telemark.

"GJENFORENINGEN" AV GUILLAUME MUSSO

En prestisjeskole utenfor Antibes. Tre venner, forbundet av en tragisk hemmelighet. En ung kvinne, forsvunnet i natten.

Vinteren 1992

En iskald natt, mens snøstormen raser, rømmer nitten år gamle Vinca sammen med filosofilæreren hun har et hemmelig forhold til. Ingen skal noen gang se dem igjen.

Våren 2017

Fanny, Thomas og Maxime – Vincas beste venner, møtes til reunion. En gang var de uadskillelige, men de har ikke snakket sammen på tjuefem år. Nå arrangeres en skolegjenforening, og ingenting kan lenger hindre sannheten om det som egentlig skjedde den natten, i å komme for en dag.

SKOLEJENTE PÅ DAGEN, KONE I HELGA

Daniella ble pyntet i ny kjole og hele slekta ble samlet for det som skulle være en feiring. Hun var tretten, hadde fått mensen og de sa hun var blitt kvinne. Selv følte hun seg fortsatt som barn. Dette var dagen hun ble gift – med sin egen fetter.

TEKST: Anne Lise Johannessen | FOTO: Privat

Mens lærerne på skolen så en pliktoppfyllende jente med hijab, var virkeligheten hjemme en annen. I helger og ferier bodde hun sammen med fetteren som hans kone. Ingen stilte spørsmål. Ingen forsto det. Og Daniella tiet, for familiens skyld. I 1178 netter levde hun et dobbeltliv i frykt, skam og taushet.

– Jeg tenkte at min frihet ville koste mye for familien, og det kunne jeg ikke ta sjansen på.

Fødenavnet hennes er ikke Daniella, men da hun brøt med familien fikk hun skjult identitet, kode syv i Folkeregisteret. Nå har hun tatt livet tilbake.

– Det å ha hemmelig adresse førte til mange utfordringer, og jeg ville bryte ut av en kultur som undertrykker kvinner. Derfor tok jeg et valg om å bli offentlig igjen, ikke ha noe skjult. På det tidspunktet hadde navnet Daniella blitt så innarbeidet, at hun valgte å beholde det.

En kontrollert barndom

Familien flyktet fra Saudi-Arabia i 1996, da Daniella var tre år gammel. De ble først bosatt i Harstad, sammen med onkelen og hans fire sønner. Livet der ble en hard start på det nye livet i Norge.

– Det var veldig vanskelig. Det fantes ikke halalmat, og det føltes ekstremt isolert å bo så langt nord. Kulda var tøff. Det var temperaturer familien aldri hadde kjent på før, sier hun.

Etter to år flyttet storfamilien til Oslo. Der bodde de sammen i et felles hus. Onkel og hans familie i overetasjen og familien til Daniella i første etasje.

– Vi var en stor, sammensveiset familie med hage og fellesskap. Jeg trodde fetterne mine var brødrene mine. Da jeg begynte i første klasse, fikk vi en kommunal leilighet for oss selv.

For Daniella ble det snart tydelig at ikke alle barn ble behandlet

likt. Hun og søstrene fikk ikke møte venner etter skoletid, ikke være med på svømming, ikke gå på fritidsaktiviteter. Fetterne fikk være med på alt.

– Jeg merket det spesielt da jeg fikk en lillebror. Han ble behandlet som en gud.

Etter hvert skjønnte hun grunnen til forskjellsbehandlingen, reglene gjaldt bare jentene. Selv om Daniella følte seg norsk, gikk på norsk skole og ønsket sterkt å være en del av fellesskapet, var det mye som sto i veien.

– Fra andre klasse måtte jeg gå tildekket med hijab. Det begrenset identiteten min veldig, og jeg skammet meg overfor vennene mine. Hjemme sa jeg flere ganger at jeg ikke likte det.

Daniella ønsket å kle seg som de andre jentene i klassen, ha håret løst og delta i fellesskapet. Hun fikk beskjed om at muslimske kvinner må dekke seg til. Foreldrene prøvde å få henne til å

tro at det var hun selv som hadde valgt hijaben. Det var ikke mulig å velge den bort når man først hadde begynt å bruke den. Det ville være en skam for familien.

Spesielt i gymtimene og på sommeren opplevde hun hijaben som tung og varm.

– Jeg følte meg heller ikke attraktiv som de andre jentene, som gikk i trange t-skjorter og ordnet håret i fine frisyre.

Hun overbeviste både seg selv og andre om at det var slik hun

ville ha det. Det var selvfølgelig bare løgn. Med årene ble grensene tydeligere. Istedenfor å integreres, ble familien stadig mer konservativ.

– Foreldrene mine så det norske samfunnet utenfra, med lettkledde mennesker og et fritt syn på livet. Det skapte frykt. De ble redde for at vi barna skulle bli påvirket.

Særlig jentene ble i følge Daniella, strengt kontrollert. Og jo eldre de ble, jo mer kontroll kom.

– I puberteten blir du sett på som en trussel. Du kan gjøre noe som skader familiens ære. Sex utenfor ekteskap eller graviditeter vil skape veldig store konflikter som viser at familien ikke har kontroll på sine døtre, forteller hun.

I dag er hun tydelig på at problemet ligger hos foreldrene. De lever ofte i et parallelt samfunn, forklarer hun. Mange er hjemmeverende og lite ute i samfunnet. De forholder seg til hjemmet, moskéen og miljøet rundt seg.

"1178 netter"

Daniellas historie har blitt til bok, «1178 Netter» skrevet av Marte Spurkland.

1178 står for antall netter Daniella levde i tvangsekteskap.

Boka ble utgitt hos Gyldendal i 2024, etter at Daniella tok kontakt og spurte om de var interessert i historien. Forlaget satte henne i kontakt med

Marte Spurkland, en forfatter Daniella fikk god kjemi med.

Etter tett dialog med politiet valgte hun å stå fram med fullt navn og bilde. Dette for å gi andre jenter i samme situasjon et signal på at hun torde snakke offentlig om temaet.

Jenter med lignende opplevelser, har i ettertid tatt kontakt med Danielle og gitt gode tilbakemeldinger på boka.

– Jeg ble veldig god til å lyve. Det ble en naturlig del av meg.

Barna tør ikke si imot, fordi de ikke vil skade familien.

– Selv om man kjenner sine rettigheter, er barns lojalitet til familien veldig sterk. De ønsker at foreldrene skal forstå at man må tilpasse seg samfunnet man lever i. Det klarer de sjelden, sier hun. I stedet presser de barna til å gjøre ting de ikke vil, som å gifte dem bort, tvinge dem til å dekke seg til, og nekte dem å delta i fysiske og sosiale aktiviteter.

Barna er dessuten vanskelige å få i tale. For Daniella måtte det gå helt til det ytterste.

– Jeg hadde aldri valgt å bryte med familien min hvis jeg ikke hadde nådd grensen hvor jeg heller ville dø enn å fortsette livet jeg levde.

Simulerte menstruasjon og forfalsket legeattest

Da Daniella kom i puberteten skulle det markeres at hun var blitt en kvinne. Selv synes hun det var kleint å feire at hun hadde begynt å blø.

– Jeg følte meg ikke annerledes. Jeg var fortsatt 13 år og likte å se på barne-tv. Jeg hadde ikke fått større pupper eller andre former. Jeg så fortsatt ut som et barn, og hadde den samme tankegangen som før.

Dette ble slutten på barndommen. Hun ble giftet bort til fetteren. Etter vielsen levde hun et dobbeltliv. På skolen var hun en pliktoppfyllende elev som alltid møtte til timene. I helgene var hun kone, som stadig ble utsatt for overgrep.

Daniella ga aldri uttrykk for alvorret som foregikk hjemme. Hun kunne ikke avsløre familien, det ville få store konsekvenser.

– Jeg ble veldig god til å lyve. Det ble en naturlig del av meg.

For å holde ut måtte Daniella finne måter å beskytte seg på. Det var ikke selve ekteskapet som var det tyngste å bære, forklarer hun.

– Ekteskapet var ikke så annerledes enn livet i barndomshjemmet. Det jeg fryktet mest, og som gikk hardt inn på meg, var det seksuelle.

Hun beskriver hvordan overgrepene tok fra henne all verdighet og kroppskontroll. Etter hvert begynte hun å dikte opp falske menstruasjoner.

– I islam blir du ansett som uren når du menstruerer. Da kan ikke mannen din ha samleie med deg. Men det begrenset seg selv sagt hvor ofte jeg kunne bruke den unnskyldningen.

Tre år senere kom dagen som utløste full panikk. Hun fikk beskjed om å flytte permanent inn til

fetteren. Nå ville hun ikke lenger få de pusterommene hun hadde i ukedagene. Nå ville også hverdagen bli en del av ekteskapet. Hvordan skulle hun overleve?

Løsningen ble å forfalske en legeattest. Moren var mye syk, og Daniella hermet etter en attest moren hadde fått. Det lignet veldig, og familien forsto ikke norsk. Hun skrev at hun hadde en smittsom blodsykdom som krevde behandling med sprøyter hver andre eller tredje måned, og at det var usikkert om hun noen gang ville bli frisk.

Familien trodde henne selv om de lurte på hvordan hun hadde fått en slik sykdom. Dermed fikk hun pause fra overgrepene, helt til de ville ta henne med til Irak for å behandle sykdommen.

En skam for familien

Det var vinterferie da beskjeden kom fra onkelen: «Pakk sakene dine. Vi skal til Irak.»

– Jeg forsto ingenting, men fikk snart vite at jeg skulle undersøkes. Familien mente legene der hadde mer kompetanse. Jeg kunne ikke være en gift kvinne med et avvik. Jeg måtte fungere seksuelt med mannen min.

Hun ble holdt fast med makt mens gynekologen tok undersøk-

— Onkel skrek at jeg fortjente å dø. At jeg var en skam.
At jeg hadde ødelagt æren og ikke respekterte familien.

elser og blodprøver. Da prøvesvarene kom, ville onkelen ha en samtale med henne.

— Jeg hørte ironien i stemmen da han ba meg fortelle om sykdommen. Han visste at det ikke var noen sykdom.

Så angrep han henne, tok kvelertak og var klar for å drepe. Hadde hun kanskje en hemmelig kjæreste, var anklagen. Det var i så fall ærekrenkelse, og nok for å drepe. Daniella begynte å miste pusten, men da grep en annen fetter inn, og fikk stoppet onkelen.

— Onkel skrek at jeg fortjente å dø. At jeg var en skam. At jeg hadde ødelagt æren og ikke respekterte familien, sier Daniella stille.

Det var da hun bestemte seg. Hun skulle melde fra. Hun måtte bare komme seg tilbake til Norge. Hvert feiltrinn på veien, kunne koste henne livet. Hun kunne også risikere å bli etterlatt i Irak. Nå måtte hun spille en rolle, måtte overbevise familien om at hun angret. At hun hadde lært en lekse. At hun bare var sliten og trengte en pause.

Onkelen ble overbevist, men det var ikke han som bestemte. Det var mannen hennes. I flere dager ringte hun hjem, sa hun

savnet ham og ba om å få komme tilbake. Til slutt fikk hun tillatelse.

Tilbake på norsk jord, tok hun kontakt med en rådgiver på videregående. Likevel tok det fem nervepirrende dager før noe skjedde. Fem dager hvor hun var redd for å bli avslørt og sendt tilbake til Irak, eller i verste fall bli utsatt for et æresdrap.

Heldigvis gikk det bra. I møte med politi og barneverntjeneste ble det øyeblikkelig bestemt at hun skulle flyttes til et beredskapshjem.

— Allerede da jeg satte meg i bilen kjente jeg lettelse og frihet.

Deretter fulgte en tung rettsprosess. I første instans ble alle dømt, men alle anket. I neste runde ble moren frikjent. Hun ble også sett på som et offer. Daniella forteller at moren verken kunne norsk eller var en del av det norske samfunnet.

— Selv om hun var undertrykt, undrer jeg meg over hvordan hun kunne la dette passere. Hvor var morsinstinktet? Hun gjorde heller ingenting da hun så på at onkel slo meg. Jeg kunne aldri latt slike ting skje med mine barn.

Familien har i ettertid beklaget det som skjedde.

I dag har Daniella god kontakt med sine søsken.

«Min frihet ville kostet en hel familie»

Daniella mener samfunnet må ta et langt større ansvar i saker som handler om tvangsekteskap og æreskultur. Samtidig understreker hun at handlingene ikke nødvendigvis oppleves som voldelige innenfor kulturen hun vokste opp i. Der handler det ikke om å skade barna, men om å beskytte familien.

— Konsekvensene er for små. Det burde vært mye strengere, slik at man ikke tør å gjøre slikt mot barna sine, sier Daniella. Hun understreker at individet ikke står alene i æreskulturen. Alt handler om storfamilien, og reglene som gjelder. Det er en flokkmentalitet, forklarer hun. Barna er bare en del av noe større og har ikke rett til å bestemme over egne liv. Hun forteller at alt man gjør påvirker hele storfamilien.

Tanken på å si ifra slo henne ofte, men prisen var for høy. Hun ønsket ikke å skade verken søsken eller foreldre.

Forfatter Marte Spurkland sier at hun ville at Daniellas historie skulle bli en moderne heltefortelling, fordi hun ser på Daniella som en helt.

Hun sier videre:

– Daniella ble utsatt for så mye motstand og så mange overgrep at det er vanskelig å forstå hvordan hun klarte å beholde kjernen i seg selv. Likevel gjorde hun det, og hun klarte å bruke sine egne talenter, drømmer og ikke minst sin egen vilje til å sette seg selv fri.

Som en heltinne i et eventyr (hun var jo også fascinert av Sherezad i 1001 natt) - bortsett fra at dette var virkelighet, og det skjedde på det norske samfunnets vakt.

– Jeg håper at boka om henne skal være en oppvekker, men også at den skal inspirere andre unge kvinner (og menn) som er utsatt for noe av det samme.

– Jeg visste godt at for at jeg skulle få det bedre, måtte familien min betale prisen. Min frihet ville kostet en hel familie, og det ville jeg ikke ta sjansen på.

Bak tvangsekteskapet ligger en klar strategi, forklarer Daniella.

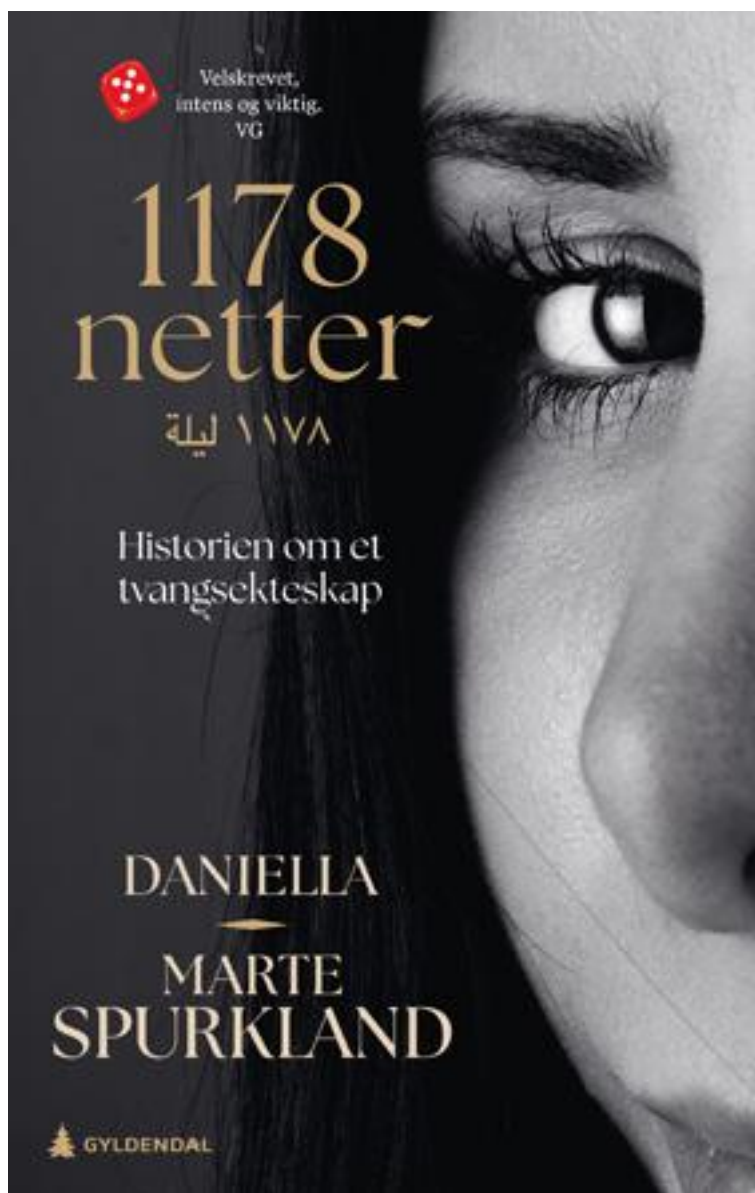
– Det er bare det at strategien er feil. De giftet meg bort for å beskytte meg mot å gjøre noe dumt.

Daniella avslutter med en påminnelse om hva det faktisk koster å bryte ut. Hun peker på at man er en del av en storfamilie. Derfor handler det ikke kun om fysisk løsrivelse, men om å miste alt.

– Det som er tøffest, er at du blir forlatt og overlatt til deg selv. For et barn som aldri har levd alene, blir overgangen ekstremt stor.

Selv om veien har vært lang og tung, angrer ikke Daniella på valget sitt. Hun har fått god hjelp, og brukt lang tid på å bearbeide alt.

– Det har vært mange perioder som har vært ekstremt vanskelige. Men det har absolutt vært verdt det. Endelig har jeg et godt og fredelig liv.

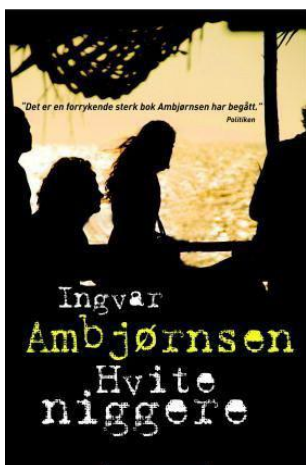

INGER SOFIES ANBEFALINGER

*Inger Sofie Frog Austnes er bibliotekar på Sandefjordbibliotekene.
I denne spalten gir hun to gode boktips.*

Ingvar Ambjørnsen:

"Hvite niggere"

Ingvar Ambjørnsen er gått ut av tiden, men tilbake har vi en rikdom av tanker og litteratur som han skrev på gjennom nærmere 40 år.

De mest kjente bøkene er skrevet for ungdom: Pelle og Proffen bøkene ble filmatisert. Boka Elling ble også filmet og senere nominert til Oscar.

Ambjørnsen er kjent for sine rike personskildringer

og er rå på å sette ord på natur som endrer seg gjennom døgnet og årets rytme.

Romanen "Hvite niggere" kom ut på 1980-tallet og er oppvekstromanen der Charly, Rita og Erling famler seg frem gjennom ungdomstida. Skoleløpet er for langt og krevende. De er ikke de eneste som faller utenfor. Byens løse fugler tar over ansvaret og lærer vennegjengen opp i rus, fortvilelse og utenforskap. Tåka ligger tett inne og ute. Det er til tider vondt å lese hva vennene står i, den daglige kampen for å overleve, og det å finne nok penger til dop. Livet er fullt av bekymringer og det er ingen som vil satse på dem. Ambjørnsen skriver livet slik det er.

Jeg får fort sympati for de unge og heier på at de skal klare seg. De finner etter hvert løsninger på store og små problemer, nyter sommerdagene og skimter håpet om jobb på Rokkevollen – den store fabrikken der folk får utfolde seg og gir rytme til liv og fremtid. Erling har skrevet flere bøker og vennene dytter han inn på et forlagskontor.

Herlig lesing! Ingen har skildret en vakrere soloppgang enn du får i denne boka. Mye i romanen kan ligne Larvik, byen forfatteren vokste opp i, ble merket av og forlot til fordel for Berlin i ung alder. Tilbake kom han heldigvis, som æresborger som har satt dype og viktige spor.

Cappelen Damm, 1986

Kerstin Ekman:

"Min bokverden"

Hele Sveriges forfatter Kerstin Ekman er berømt langt utenfor Skandinavia for sine bøker som er skrevet på en mesterlig måte. I sitt 92 år har hun nylig utgitt en essaysamling der hun deler sine beste leseopplevelser fordelt på 24 kapitler om 130 bøker.

Boka havnet under juletreet hos meg og har varmet helt frem til det nye årets første kalde måneder.

Hva liker Ekman, og vil det fenge meg? Hun anbefaler ikke hva som helst og bringer med leseopplevelser fra pur barndom- og ungdomstid og frem til i dag. Her får Ibsen og Sandel og Fosse plass. Det er godt å se.

Jeg kaster meg over bøkene igjen og erfarer som Ekman at bøker med fordel kan leses på nytt i takt med egne erfaringer og endringer i livet. Gjenlesning kalles fenomenet, og det ble mitt viktige nyttårsforsett. Ekman gjenforteller store verk jeg tidligere ikke har fått grepet på, frister med bøker i andre sjangere og svarer på hvorfor vi bør lese bøker og gi mer plass til litteratur i hverdagen. Jeg leser om Tsjekhov, Lagerlöf, Strindberg og Dickens.

Forfatteren er personlig i sine anbefalinger og forteller om hvilke faser i livet bøkene ble lest og ga nye perspektiver. Lesingen har også gitt næring til hennes eget forfatterskap som har gitt oss mange utgivelser skrevet gjennom 55 år. Les den sterke appellen for litteratur denne selvbiografien er. Det er ikke mange forfattere i Kerstin Ekmans kaliber og klasse som har gitt oss så mange og verdifulle tema og fortellinger. Vi håper på flere og heier på de eldste og klokeste blant oss.

Oversatt av Bodil Engen – Aschehoug, 2025

Terning- kastet

"Ingenting å skjule"

av Espen Skjerven. Liv Forlag, 2025

Dette er ein roman om å ha sjukdommen alopecia areata, og er ein fiktiv historie som er basert på egne erfaringer.

Skjerven skriv med engasjement og ut frå egne erfaringer. Dette gjer til at eg som lesar kjem ekstra tett på hovedkarakter og historie. Ein kan formelig føle smerten og skammen over å sjå annleis ut, over å måtte skjule for omverdenen at ein bruker parykk. For eit ungt barn og ein ungdom er dette særskilt tøft, også i dagens samfunn. Forfatter er også inne på interessante spørsmål som f.eks om hårtap er verre for jenter enn for gutter.

Det ein melankolsk og stillferdig roman som er basert på egne erfaringer om hårtap gjennom sjukdommen alopecia areata. Skjerven skriv med engasjement og har skapt ei historie som er både truverdig og engasjerende. Dette var ein roman som berører og gir rom for refleksjoner. Ein strålende skjønnlitterær debut frå krimforfatter Espen Skjerven.

"Vaflar med chili og sitron"

av Arne Torget, Kapabel Forlag, 2025

Dette er ei diktsamling på nynorsk som inneheld 52 dikt om alt og ingenting.

I og med at det varierer i tematikk så veit ein aldri kva neste dikt vil føre med seg. Er det eit seriøst eller useriøst dikt? Vil ein sitte å humre og le, vil ein nikke gjenkjennende, eller vil ein føle på sorg og empati? Dette skaper ein forventning til neste dikt, og eg kan seie såpass at høgdepunktene står i kø!

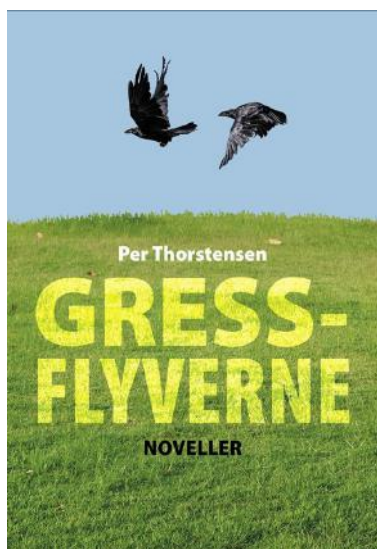
Ei diktsamling som treff innertier. Den veksler mellom det humoristiske og det alvorlege, mellom latter og ettertanke. Kvart dikt lever sitt heilt eiga liv, og det er skrevet slik berre Arne Torget kan. Ein ordkunstner av dei sjeldne som treff bredt med sitt bodskap. Denne bør definitivt ligge framme på stovebordet uavhengig av miljø. Rett og slett mesterlig utført.

v/Kjell Magne Gjørseter

<https://bokblogger.com>

"Gressflyverne"

av Per Thorstensen. KASBA Forlag, 2025

Dette er ei novellesamling som består av 14 noveller.

Ein finn småartige og absurde historier, ein finn triste og melankolske historier, og ein finn historier som spelar på menneskesinnet og dets irrganger. Variasjonen er med andre ord store.

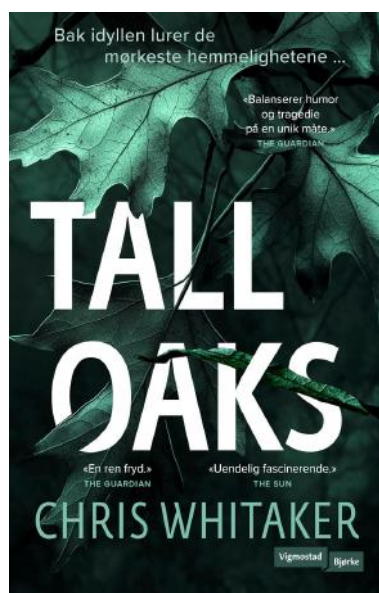
Det er ein fin vinkling og det ligg ein tematikk og budskap til grunn i dei aller fleste novellene. Det er få personer involvert og dermed får ein eit godt overblikk og nærhet til dei som er med på ein rask og enkel måte. Det er effektivt og det fungerer utmerket.

Forfatter har nytta seg av gode verkemidler og på ein effektiv måte treff han ei nerve hos meg som lesar, uavhengig av tematikk i novellene. Per Thorstensen er ein forfattar ein bør legge merke til, for det er kvalitet i alle ledd.

"Tall Oaks"

av Chris Whitaker. Vigmostad & Bjørke, 2025

+

Dette er ein roman som også beveger seg inn i thrillersjangeren.

Dette er eit kinderegg av ei bok. Den er morosam, hjertevarm, spennende og tidvis thrilleraktig.

Det er eit strålende språk og dialogføring i boka. Historia er godt oppbygt, og inneheld fleire element av psykisk helse og hemmeligheter. Når Whitaker krydrer det heile med særegne og karismatiske karakterer som er skakkjorte på kvar sin måte, så er dette ein roman som legg seg heilt i toppsjiktet.

Den innehar humor, hjertevarme, råskap, fortvilelse, redsel, håpløshet, mismot og eit håp om at ting skal ordne seg til slutt. Spekteret er stort både karaktersettingen og i historia, og Whitaker utfører dette nærest til perfektion. Rett og slett ein knakende god roman!

"MENTALSYKEHUSET"

En novelle skrevet av Anne Lise A. Johannessen i 2024.

Emil lener seg over tastaturet og klikker seg inn på Google Maps. Skogli mentalsykehus ligger der, halvveis skjult bak furutrær, helt nede ved vannet. En gang var det nok et idyllisk sted, for de som bare så det utenfra. Det er moren som har tipset om stedet, og nevnt at oldefaren hans var pasient der. Ingen vet hvorfor. Han døde før moren ble født.

Bygget ser tomt ut. Forlatt. Emil lar blikket gli mot verandaen. Der... står det noen? Han blunker, lener seg nærmere skjermen. En skikkelse, vag og grå, speider utover vannet. En grøsning løper nedover ryggen. Et øyeblikk tenker han på oldefaren, men skyver tanken unna.

Emil leder en gruppe på fem som kaller seg *Spøk til side*. Det hele startet med at de likte å skremme hverandre på kveldsturer. Emma

elsket gode spøkelseshistorier, og en kveld bestemte de seg for å opprette en gruppe på sosiale medier. Nå jakter de på spøkelsener med REM-pod, spiritboks og mobilkameraer. Alt streames direkte på TikTok for flere tusen følgere.

Emil googler navnet på sykehuset. En gammel avisartikkel dukker opp, med overskriften i fete typer og et svart-hvitt bilde av bygget:

«Kanskje har du kjørt forbi dette mørke bygget som ruver bak furutrærne, uten å ane hva som skjuler seg bak vinduene?»

På midten av forrige århundret var Skogli mentalsykehuset velholdt, med blomstrende hage og hvitmalte vinduer med sprosser. Inne var korridorene malt blekt gule. Sjokkbehandling og lobotomi var noen av terapiene.

Stedet var ansett som et av landets ledende behandlingssteder for tung psykiatri, i hvert fall på papiret. Nå er møbler og utstyr fjernet. Strømmen er kuttet, og vannet har vært stengt i årevis.»

Litt spøkefullt har avisen avsluttet med å spørre: «Kanskje finnes det fortsatt pasienter som aldri forlot stedet?» Emil ler kort, men en kulde kribler under huden. Dette må gruppa undersøke.

– Har funnet det perfekte stedet for neste jakt, skriver han i gruppechatten.

– Et gammelt mentalsykehus i Vestfold. Mamma nevnte at oldefaren min var pasient der. Ryktene sier de brukte ukonvensjonelle metoder, og at flere døde der.

– Så spennende, svarer Line, og legger til et spøkelsesikon.

– Når drar vi? spør Magnus.
Han er gruppas skeptiker, men
alltid klar for spennende opplev-
elser.

– Har snakket med styresen. Vi
får leie stedet for en tusenlapp,
allerede nå til helga, skriver Emil.

– Topp. Jeg pakker drikke og
batterier, og du tar med utstyret,
svarer Magnus.

– Jeg er klar, skriver André.

– Gleder meg. Ses på fredag,
skriver Emma før de avslutter
chatten.

Vil du lese mer?

På hverdagsnett.no kan du lese
novella i sin helhet.

Illustrasjon laget med KI

Bak det vakre – og under overflaten

— *Stian Hamre har gravd i jorda på jakt etter sannheten. Nå gjør han det på papiret – med skarpt blikk, faglig tyngde og litterært driv.*

Av: Anne Lise Johannessen | FOTO: Privat

Stian Hamre har en sjelden bakgrunn som rettsantropolog. Nå debuterer han som krimforfatter med «Bak det vakre» – en roman med varme i språket og mørke under overflaten. Men hvordan går man fra å grave opp skjeletter til å dikte opp mord?

Du er utdannet rettsantropolog. Hva betyr egentlig det for en som ikke er kjent med faget?

– Som rettsantropolog kan man lese menneskelige levninger, spesielt når levningene er i en forfatning hvor alt eller det meste av bløtvevet er borte. Skjelettet er rettsantropologens ekspertise, mens resten av kroppen er patologens domene. Undersøkes skjeletter fra en arkeologisk kontekst

kalles gjerne disiplinen biologisk antropologi. Det handler uansett om å finne ut så mye som mulig om personen som nå benevnes som levninger.

Hvordan gikk veien din fra arkeologi og skjeletter til skjønnlitteratur?

– Det er et par grunner til at jeg ville prøve å skrive skjønnlitterært. Jeg hadde allerede skrevet og fått publisert ganske mye, men alt var av akademisk karakter: vitenskapelige artikler, populærvitenskapelige artikler og bøker, bokkapitler, avisinnlegg og kronikker. Etter hvert satt jeg med en følelse av jeg fikk lite tilbake for det jeg skrev, det er ofte få lesere og har man skrevet en del akademisk

litteratur er det heller ikke lenger like utfordrende. Så, da begynte jeg å leke med tanken om å skrive krim. Det er nok den sjangeren jeg er mest belest i og, i tillegg, kunne jeg ta med meg min akademiske kunnskap inn i en skjønnlitterær krimverden. Å skrive skjønnlitterært er en helt annen prosess og en stor utfordring som jeg ville se om jeg kunne beherske.

Når begynte du å tenke at du ville skrive krim?

– Det er vanskelig å si, men da jeg begynte på Cappelens krimforfatter-skole høsten 2019 hadde jeg sikkert puslet med idéen i vel et års tid og jeg hadde vel kanskje skrevet mine første hundre sider på den tiden. Det er det manuset

som ble utgangspunktet for «Bak det vakre», men det ble lagt bort og tatt frem igjen flere ganger før det ble utgivelse. Det har vært en lang prosess og det er nok ikke så mye igjen av de første utkastene.

Hva tok du med deg fra rettsantropologien inn i forfatter-skapet?

– Ganske mye. Hovedpersonen er jo rettsantropolog og det legger grunnlaget for det kriminelle i «Bak det vakre» og hvordan sakene løses. Det gjør det også enklere for meg, og jeg tror historiene blir bedre og mer troverdige av at jeg bygger på noe jeg har god kjennskap til.

Hva savnet du i krimsjangeren som du ønsket å tilføre selv?

– Lys og glede. Da jeg gikk krimforfatterskolen, ble vi på første samling spurt om hvilken krimsjanger vi skrev i. Jeg svarte da gladkrim og jeg tror at jeg, til en viss grad, har lyktes med det. Det trenger ikke være mørkt og dystert. Grusomhet finner like gjerne sted i de beste omgivelser, omgitt av glede og normalitet.

Hvor mye faglig nøyaktighet har du med, og hvor tar du deg friheter?

– Jeg prøver å holde det faglige så korrekt som mulig, både med tanke på ulike undersøkelser og analysemetoder, og med tanke på hvilken informasjon det er mulig

å hente fra de aktuelle levningene. Forskjellen fra virkeligheten ligger i at i en fiktiv verden er ressurser og laboratorier alltid er tilgjengelig i den grad jeg ønsker det og analyseresultatene er også slik jeg bestemmer. Det er jo ganske kjekt.

Fortell kort: Hva handler «Bak det vakre» om?

– I «Bak det vakre» møter vi rettsantropolog Bruno Quist for første gang da han blir spurt om å bidra i en sak hvor en sekk med menneskelige levninger blir funnet i skogen utenfor en fredelig landsby i Sør-Frankrike. Gjennom undersøkelsen av levningene og den videre etterforskningen blir vi tatt med inn i de mørkeste sidene av det ellers idylliske samfunnet.

En ting er å avdekke hvem levningene tilhørte og hva som hadde hendt, men dette stikker mye dypere og bredere.

Hvordan kom du på idéen til selve plottet?

– Jeg er ikke sikker på om jeg egentlig kom på ideen til plottet, jeg tror det er riktigere å si at det utviklet seg i løpet av arbeidet med boken. Det er ikke hentet fra en konkret sak fra virkeligheten, men er helt klart inspirert av situasjonen i samfunnet generelt og plottet er dessverre ikke urealistisk. Mitt utgangspunkt var at en sekk med levninger hadde blitt funnet og at funnstedet gjorde at det kom ubehagelig nærme Brunos eget liv.

Tittelen er poetisk, men antyder mørke under overflaten. Hva ligger bak den?

– Hverken tittelen eller omslaget er typisk for krimsjangeren, men reflekterer likevel bokens innhold. Tittelen er, som du sier, kanskje poetisk, med et hint til hva som befinner seg bak den vakre fasaden. Ser vi rundt oss, så er grusomhet ofte skjult bak det normale, det mundane, det vakre. Overflaten viser sjelden sannheten og det er det tittelen spiller på.

Du sier at du vil ha god stemning i boken, selv om det skjer mørke ting. Hvordan får du til den balansen?

– Det skjer ting i boken som er hentet fra det dypeste mørket og tematikken er ikke lystig, men jeg prøver å hente det opp i hverdag-

en. Forbrytelsene settes i fine omgivelser, som oftest på dagtid og dialogen har hovedsakelig en optimistisk tone ispedd en del humor. Ved å la det grusomme snakke for seg selv, er det ikke nødvendig å pakke det inn i noe dystert. For min del gjør det leseropplevelsen triveligere uten å forminske alvorligheten av handlingen.

Hvorfor valgte du Frankrike som ramme for handlingen?

– Det var to viktige grunner til at jeg la handlingen til Pyrénées, Orientales-delen av Frankrike. Det er et område jeg kjenner svært godt og jeg vet ikke om noe sted som er bedre egnet til å få fram den stemningen jeg var ute etter. Det var et naturlig valg og jeg var aldri i tvil om at handling i første bok skulle utspille seg akkurat der.

Hva betyr det stedet du skriver om for deg personlig?

– Det betyr mye. Det er nok det stedet jeg trives best og jeg prøver å tilbringe så mye tid som mulig der. Det er på mange måter der jeg føler meg mest hjemme.

Hvordan bruker du omgivelsene i skrivingen, som mer enn bare kulisse?

– Omgivelsene er på ingen måte bare kulisser. Omgivelsene er stemningsskapende og kan endre hvordan man oppfatter handlingen, og er derfor vesentlig for å skape en helhet i boken. De er også med på å bygge karakterene i boken; det kan si mye om en person hvordan han eller hun forholder seg til sine omgivelser. Jeg

håper også at jeg klarer å levende-gjøre omgivelsene slik at leserne blir del av stedene hvor handlingen utspiller seg.

Bruno er både lik deg og fiksjonalisert. Hvem er han, og hvordan ble han til?

– Mitt utgangspunkt for å lage denne karakteren var at han skulle være relativt normal. Jeg ville ikke at han skulle være alkoholisert og heller ingen sær einstøing. Jeg ønsket at hovedpersonen skulle være en noenlunde velfungerende familiemann. Med det utgangspunktet har Bruno Quist utviklet seg ved at jeg har gitt ham interesser og egenskaper jeg liker, som ofte har en rot i meg selv. Han er en person som setter pris på de små ting, som er oppmerksom på sine omgivelser og som elsker hverdagsluksus, som et godt måltid og en lett ekstravagant klesstil som gjør ham synlig i mengden.

Det er en del av meg selv i Bruno, men han tar gjerne ting noen hakk lenger enn meg. Jeg lar Bruno ligge litt foran, så har jeg noe å strekke meg etter.

Hva slags personlige eller menneskelige sider ønsker du å utforske gjennom ham?

– Det er sannelig at vanskelig spørsmål. Jeg tenker ikke slik rundt karakteren, men det er jo interessant å se hvordan en person som Bruno, som egentlig er en påfugl som trives best med å rusle rundt i egen hage, håndterer svært krevende utfordringer både personlig og yrkesmessig.

Du har sagt at du ikke alltid vet hvordan boken slutter før den er ferdig. Hva gjør det med skriveprosessen?

– Det er riktig. Jeg har flere ganger prøvd å legge ut hele handlingen i forkant, men det har på ingen måte vært noen suksess. Jeg har en begynnelse og en idé om tematikk og enkelte hendelser, men ellers har jeg vanskelig for å se for meg hva som kommer til å skje og hvordan det utvikler seg. Jeg ser heller på skriveprosessen som en etterforskning, det begynner med et funn av et skjelett, beinrester eller levninger i en eller annen form og jeg bygger historien utfra det. Handlingen styres av hva undersøkelsene/analysene finner. På samme måte utvikler parallellhistoriene seg utfra interaksjonen mellom bokens karakterer og påvirkes av

hvordan etterforskningen utvikler seg. Foreløpig er dette den eneste måten jeg klarer å jobbe på og jeg synes det fungerer bra. Det gjør skriveprosessen mer interessant og handlingen utvikler seg organisk, noe som jeg tenker bidrar til å gjøre den samlede historien mer troverdig. Det fører til at historien av og til havner på blindveier som senere strykes og jeg må ofte gå tilbake i teksten for å gjøre justeringer som får det hele til å henge sammen.

Hva skjer når karakterene "tar over" og begynner å styre historien selv?

– Det er egentlig det jeg er ute etter. Jeg liker spesielt godt når utviklingen i boken ledes av noe en av personene gjør eller sier. Jeg tror det blir mer troverdig enn hvis jeg skulle tvinge frem hand-

lingen uten helt å vite hva som driver de ulike hendelsene.

Har du noen faste rutiner når du skriver, eller skjer det på impuls?

– Jeg har det dessverre ingen faste rutiner, og skrivingen bestemmes mest av den tiden jeg har tilgjengelig. Det jeg prøver å gjøre er å sette av litt lengre perioder til å skrive, noen uker, kanskje en måned. Det er nødvendig for å kunne jobbe effektivt. Det er veldig vanskelig å være i handlingen når skrivingen hele tiden skal avbrytes av andre gjøremål.

Hvordan har det vært å debutere som forfatter?

– Det har vært fantastisk gøy, men også litt frustrerende. Det var en spesiell følelse å se den ferdige boken, en stolthet over å ha lyktes med noe som mange ganger bare har virket som en fjern drøm. Jeg syntes selv at resultatet ble bra, at det hadde blitt en bok jeg kunne være svært så fornøyd med, men den underliggende spenningen var jo hvordan boken ville bli mottatt. Det er ganske så eksponerende å gi ut en skjønnlitterær bok og desto mindre trivelig hvis mottakelsen skulle bli dårlig.

«Bak det vakre» fikk raskt sin første anmeldelse, av Beathe Solberg som var veldig positiv. Da visste jeg at i hvert fall én utenforstående likte boken. Etter det har det kommet mange svært så oppløftende anmeldelser fra bokbloggere og bookstagrammere, i tillegg til storartede tilbakemeldinger direkte fra lesere. Så nå begynner jeg å tro på at jeg faktisk har skrevet en god bok, en bok som kan likes av mange, og det gleder meg stort.

Det som kan være frustrerende er hvor lite drahjelp det er å få fra bokhandlerne. Her finnes det noen hederlige unntak som jeg setter stor pris på, men de aller fleste bokhandlere tar bare inn ett eksemplar av gangen og det gjør det nesten umulig for kundene å oppdage boken. Det er de vel etablerte forfatterne og kjendisbøker som pushes og det gjelder også anmeldelser i de tradisjonelle mediene. For nye forfattere, de som trenger det mest, er det ekstremt vanskelig å få en bok anmeldt i de store avisene. Man trenger oppmerksomhet for å bli kjent, men man må være kjent for

å få oppmerksomhet. Det er ingen ideell situasjon å være i, men det er bare å jobbe på videre så går det forhåpentligvis, sakte, men sikkert, riktige veien.

Hva har overrasket deg mest i reaksjonene fra leserne?

– Jeg vet ikke om overraskende er det riktige ordet, for jeg hadde jo et håp om at det var slik det skulle bli, men at tilbakemeldingene har vært så positive og at noen virker oppriktig begeistret over å ha lest boken har vært bedre enn jeg hadde kunnet håpe på.

Du jobber allerede med bok to. Hva kan du røpe?

– Jeg er på god vei med bok nummer to med Bruno Quist som hovedperson. Bruno er fra Bergen, men har ikke bodd der på mange år. De flyttet til Frankrike, mye på grunn av hendelser som gjorde det vanskelig å bli værende i Bergen.

I neste bok møter vi Bruno og familien da de ankommer Bergen for en to ukers ferie. Ungene skal tilbringe tid med besteforeldrene og Marlene kommer hjem, mens Bruno har anspente forventning-

er til to uker hos svigerfamilien. Bruno besøker gamle kolleger på Gades institutt hvor de nylig har fått inn et skjelett som Bruno tilbyr seg å se på og slik er utgangspunktet for historien.

Som man sikkert kan forvente, så går ikke alt etter planen og Bruno får både faglige og personlige utfordringer å stri med. Selv om jeg ikke har helt oversikt over hvordan historien ender, så går det ikke så bra og sjansene for at han kommer tilbake til Bergen med et første er kanskje ikke så stor.

Likevel prøver jeg holde en god stemning i boken, men denne blir nok en anelse mørkere enn den første.

Blir det en hel serie om Bruno? Hvor langt har du tenkt?

– Ja, det er det som er planen. Jeg har idéene klare til minst et par bøker til og i tredje bok er Bruno tilbake i Frankrike. Det er de bøkene jeg har begynt å skrive på, men jeg har en plan om å skrive om Bruno så lenge det lar seg gjøre. Jeg trives i Brunos verden og satser på å kunne utvikle den i mange fremtidige bøker.

Hva drømmer du om som forfatter, bokhøst, festival, TV-serie?

– Jeg har flere drømmer, eller mål. Det første må være å kunne leve av det. Ingenting ville være bedre enn å tjene nok penger på boksalg og andre forfatterrelaterte aktiviteter til å klare seg. Det er en jobb som er lystbetont, tross jevnlig frustrasjon, og en jobb som ikke har noen pensjonistalder. Det er en fin tanke å ha en jobb som kan utføres så lenge man er oppegående.

Mitt andre store håp er å bli oversatt. Jeg drømmer om å se boken utgitt på fransk og tysk (av personlige grunner), og selvfølgelig andre språk hvor det måtte være en interesse.

Det er interessant at du nevner TV-serie. Det er noe jeg ikke har tenkt på, men det har blitt nevnt et par ganger i det siste av lesere jeg har snakket med og i en flott anmeldelse som kom for ikke så lenge siden. Det er visst noe med beskrivelsene av stemningen og omgivelsene som får noen til å tenke at det kunne passe for TV eller film, og hvilken storartet tanke det er.

Ellers ser jeg frem til å benytte meg av de mulighetene jeg får til å delta på festivaler, boksamtaler og andre arrangement.

Hva håper du leseren sitter igjen med etter å ha lest «Bak det vakre»?

– Først og fremst ønsker jeg at leseren har kost seg, og sitter igjen med en følelse av at dette var noe det var verdt å ha brukt tid på. Hvis det setter i gang noen tankeprosesser eller at leseren lærer noe underveis, er det en bonus.

Og til slutt, hva ville vært din perfekte dag akkurat nå?

– Da er vi i Frankrike, i Laroque-des-Albères. Jeg jobber i hagen og kanskje tar vi en spasertur langs kysten eller i Pyreneene. Dagen avsluttes med en romslig porsjon hvitvinsdampede blåskjell på terrassen. Stort bedre blir det ikke.

Ingar Johnsrud: "DE SVARTE ENKENE"

Aschehoug 2025 | Terning: 6

Virkelig gode norske thrillerforfattere som evner å skrive både troverdig og spennende om storpolitikk, intriger, maktkamp, renkespill og konspirasjoner er mangelvare. Heldigvis har vi Ingar Johnsrud, og hans andre bok i Jens Meidel-serien er en trykkoker av en politisk thriller.

For et par år siden overrasket Ingar Johnsrud med den beste norske politiske thrilleren som er skrevet på svært mange år. «Patrioter» fikk velfortjent strålende anmeldelser, vant Sølvrkniven og ble nominert til Rivertonprisen 2023. Selv kastet jeg en klink sekser på terningen, noe jeg sjelden gjør. Derfor er det med stor glede jeg kan gjøre det samme igjen!

«De svarte enkene» er ikke bare en god bok nummer 2 i serien, det er en glitrende oppfølger!

Spenningen, dramaet, renkespillet, maktkampen og det storpolitiske ... alt synger i harmoni som en velsmurt motor. Dette er en politisk thriller det lukter svidd av!

Vi møter igjen den ambisiøse politiadvokaten Jens Meidell, som nå rykker oppover i Arbeiderpartiet til nyutnevnt justisminister. I tillegg er han innstilt som ny nestleder i partiet av valgkomiteen. Det betyr ikke at hans sti er ren og uskyldsfri. Her er det nok av skjeletter i skapet til å bekle en

Halloweengarderobe for et helt ensemble.

Samtidig styrter et Hercules-fly over Østersjøen med åtte ukrainske soldater og tre norske besetningsmedlemmer. En bombe om bord i flyet tyder på å være årsaken til styrten. Dette skjer på 17.mai, og i mylderet på Karl Johans gate følger vi to av våre helter fra forrige bok, PST-etterforskerne Martin og Liselott i jakten på en person de frykter skal utføre et terrorangrep mot barne-toget.

Forfatter Geir Tangens bøker:

"Maestro" (2016), "Hjerteknuser" (2017),
"Død manns tango" (2018), "Vargtimen" (2021),
"La alt håp fare" (2022), "Hundedager" (2023)
og "Snøengler" (2025).

Jakten fører dem ned i en garasje, der den antatte terroristen blir avrettet av en gruppe personer som stikker av fra stedet. Så ankommer E-tjenesten garasjen, og forviser PST fra stedet.

Her er det så mye intriger, så mange skjulte agendaer, og så mange twister, at jeg velger å ikke si mer om selve handlingen. Det jeg kan si, er at dette heseblesende dramaet er både råspennende, aktuelt og strålende skrevet. Johnsrud viser til fulle hvilken vanvittig god thrillerforfatter han er. Det hele kulminerer i et scenario som tyner meg som leser til det ytterste av hva jeg tåler. Det er smart plottet, skremmende troverdig, og får meg til å ta trusselen fra øst på alvor. Norge er en bitteliten brikke i et stormaktsspill, og bør passe oss for å late som om vi har skuldre til å bære verdensfreden på våre skuldre. Noe vår venn Jens Meidell smertelig får erfare i denne boka.

Dette er en thriller du ikke får lov av meg til å passere på biblioteket eller i bokhandelen uten å plukke den med deg.

Klink 6-er på terningen! Igjen ...

JON EWOS RUSLERIER

Dagens rusleri foregår i Sverige. Vi skal nærmere bestemt til Emelie Schepps roman «Hvite spor». Det er en krimroman, oversatt av Trude Marstein og utgitt på norsk i 2016.

TEKST: Jon Ewo

Dette er andre bok i serien om den dyktige svenske aktor Jana Berzelius. Det starter blant annet

med at hun forfølger en farlig mann som heter Danilo. Han skader henne seriøst og truer med at dersom hun ikke stopper å stalke ham, kommer han til å drepe henne neste gang. Dette fører oss inn i en verden av unge mennesker, i dette tilfelle, unge folk fra Thailand, som p.g.a. pengene må svelge 50 poser med heroin og fly til Sverige for at narkodealere i Norrköping skal tjene store penger. Den tidligere bossen for narkotrafikken er død. Og i hans sted opererer nå en ukjent person som kalles «Gamlingen».

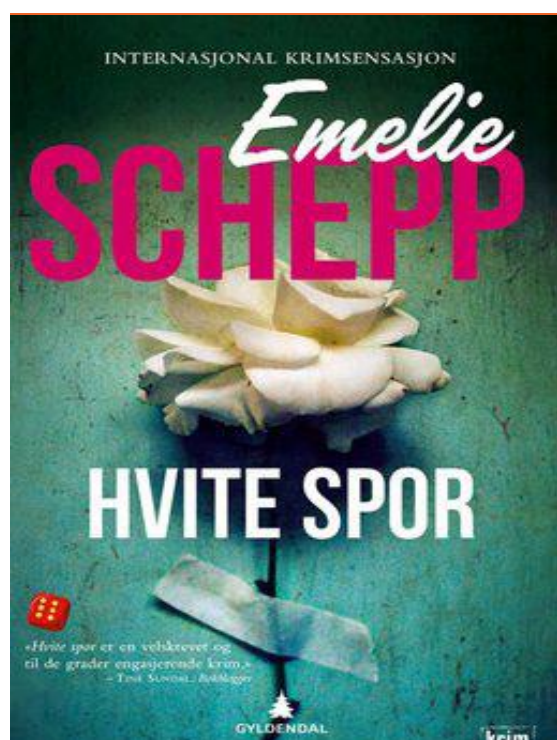
I romanen følger vi to unge thailandske kvinner

som er på reise til Sverige. Før de når fram til Norrköping har den ene kvinnen dødd av en overdose – en av posene med heroin har sprukket inni henne.

Forfatteren har vært sterkt opptatt av trafficking av barn og overgrep mot barn. Hennes hovedperson, Jana Berzelius, har selv en bakgrunn som barnesoldat. Hun er hardtslående og hard mot kriminelle. Nesten en slags James Bond action-karakter. Her er det altså unge thailendere som utnyttes til å være smuglere slik at bakmenn kan tjene store penger.

Skrivestil

Nå er ikke Jana den eneste personen som Schepp bruker tid på å skildre. I stedet får alle de viktige bipersonene sine liv beskrevet.

JON EWO

Jon Ewo har skrevet bøker for alle aldre og i mange sjangere. Han har vunnet en rekke priser. Men i denne spalten med ruslerier skriver han om bøker han har lest.

Den som vil lese hans ukentlige, nye lørdagsrusleri kan gå inn på gruppa «Litterære ruslerier»

Han tar gjerne ruslerioppdrag i biblioteker og leseforeninger.

Forfatteren er utrolig dyktig på å gi oss livsskjebner som får oss til ønske å lese videre. For eksempel kriminalbetjent Henrik Lund som skal bli far for tredje gang og må sjonglere etterforskning og privatliv. Eller kriminalinspektør Mia Bolander som lever et seksuelt utsvevende liv og aldri hadde tenkt seg at hun kunne bli tiltrukket av bare en person. Men så møter hun en mann som hun forelsker seg i. En mann av det litt tvilsomme slaget, noe som passer seg dårlig for en ansatt i politiet.

Dessuten er det maktkampen mellom Gunnar og Anders, hvor Anders er ny sjef for Rikskrim, et organ som skal være overordnet alle politidistriktene. En mann som Gunnar ikke respekterer.

I det hele tatt gis det mange skjebner og subplots. Folk har forskjellige agendaer og av og til kolliderer de.

Kapitlene er lange, men er brutt opp i stadige synsvinkelskifter, slik at det føles som om handlingen raser av gårde.

Når du er ferdig med å lese, ønsker du bare at boka var lengre. Og det er en god følelse (og litt trist) for en leser.

Denne romanen er i alle fall spennende til siste ord er skrevet/lest.

Funfacts

- Den første romanen til Schepp ga hun ut selv. Som indieforfatter solgte hun over 40.000 eksemplarer de første 6 månedene. Da var forlaget Wahlström & Widstrand kjøpt ute med å tilby henne en 3-bok-deal.
- En TV-serie basert på første bok om Jana Berzelius hadde premiere på Prime i 2024.

DEL DET DU VET:

Verden venter på din bok

De fleste som ønsker å skrive bok, mangler ikke ideer. De mangler ikke erfaring. De mangler heller ikke noe viktig å si. Likevel blir det ofte ikke bok. Ikke fordi innholdet ikke holder, men fordi veien fra idé til ferdig bok kan oppleves uoversiktlig, krevende og ensom.

TEKST OG FOTO: Kristina Vedel Nielsen, forfatter, foredragsholder, og forfattermentor i BBB Mastermind i Nor Agency

Å skrive bok handler sjelden bare om selve skrivingen. Det handler om å finne kjernen i det du vil formidle, forstå hvem det angår, og gi budskapet en form som er både tydelig og tilgjengelig. For mange stopper bokprosessen lenge før første kapittel er ferdig, av mangel på struktur, støtte og retning. Det er nettopp i dette landskapet Nor har funnet sitt ståsted.

Fra erfaring til ferdig bok

Nor er et norsk forlag og læringsunivers som arbeider med sakprosa innen selvutvikling, ledelse, livsstil og andre temaer som inviterer til refleksjon og endring.

Felles for prosjektene de velger å satse på, er at de springer ut av levd erfaring og et ønske om å bidra – ikke bare av en tradisjonell ekspertrolle.

Bak Nor står forlegger og gründer Tina Holt. Med bakgrunn som litteraturviter, journalist, forfatter og forlagsredaktør i

både små og store forlag, har hun gjennom mange år sett det samme mønsteret: sterke bokideer som aldri blir fullført, og forfattere som blir stående alene med både ansvar og usikkerhet.

Ambisjonen har derfor vært å skape et sted der bokprosjekter kan utvikles i fellesskap, med faglig tyngde, tydelige rammer og menneskelig forståelse. Et sentralt mål har vært å bygge et støttende nettverk rundt forfatterne, fordi nettopp fellesskap og erfaringsdeling ofte er avgjørende for å komme i mål.

Nor utgir et begrenset antall bøker i året og følger forfatterne tett gjennom prosessen. Parallelt utvikles digitale ressurser og kurs som gjør kunnskapen tilgjengelig i flere formater.

Åtte grep som gjør det lettere å komme i gang med boka

Mange venter på inspirasjon til å starte skrivingen. I praksis er det ofte oversikt som mangler. Når

prosjektet får tydelige rammer og retning, blir det også enklere å komme i gang.

- Avgrens budskapet. Hva er det ene du vil at leseren skal sitte igjen med?
- Tenk én leser. Skriv til et konkret menneske, ikke «alle».
- Lag en enkel struktur. Noen få hovedkapitler er ofte nok til å gi prosjektet retning.
- Sett realistiske rammer. Litt og jevnlig skriving slår ambisiøse planer som aldri følges.
- Definer en lav terskel for økta. Bestem på forhånd hva som er “godt nok”, for eksempel 20 minutter eller én side. Ofte er det starten som er det vanskeligste.

- Skill mellom å skrive og å redigere. Gi deg selv lov til å skrive uferdig først. Redigering kommer senere.
- Start der energien er. Du trenger ikke begynne med kapittel én – start med det som kjennes mest levende.
- Del arbeidet med noen. Fremdrift blir lettere når skrivingen ikke skjer helt alene.

Til sammen handler disse grepene ikke om å skrive mer, men om å gjøre skrivingen mulig i en travel og ofte uoversiktlig hverdag.

Det vanskeligste er ikke å begynne, men å fullføre

For mange som ønsker å skrive bok, er det ikke ideene det står på, men gjennomføringen.

Forfatterprogrammet har blitt en sentral del av Nors arbeid, nettopp fordi mange bokprosjekter stopper i overgangen mellom idé og ferdig manus.

Gjennom egen deltakelse har jeg erfart hvor avgjørende tydelige rammer og et støttende fellesskap kan være for å komme i mål. Det var først da prosessen fikk struktur og retning at manuset mitt begynte å bevege seg fremover på en helt annen måte. I praksis arbeides det med å tydeliggjøre budskapet, rydde i stoffet og bygge en bok som både er personlig og leservennlig.

Regelmessig oppfølging og faglig sparring gjør at mange kommer forbi det punktet der de tidligere har stoppet opp. Ikke fordi prosessen blir enkel, men fordi den blir oversiktlig, og fordi man ikke står alene.

Vanlige fallgruver, og hvordan du unngår dem

Mange bokprosjekter stopper opp av de samme grunnene, og ofte før skrivingen egentlig har kommet i gang. Å kjenne igjen disse fallgruvene tidlig kan spare både tid, frustrasjon og unødvendig tvil.

- Å aldri komme ordentlig i gang. Når starten føles for stor eller uoversiktlig, blir boka værende som en idé.
- «Jeg har ikke tid.» Ofte handler det mindre om faktisk tidsmangel, og mer om prioritering i hverdagen. Små justeringer som å bytte ut én serieepisode med skriving kan være nok til å skape fremdrift.

Mer informasjon:

Nor Community: norcommunity.com

BBB Mastermind: tinaholt.no/bbb

To dagers seminar om forfatterøkonomi:

<https://www.norcommunity.com/salgbare-foredrag>

- For stort spenn. En bok kan ikke romme alt du kan. Tenk heller at dette er én bok, og at resten kan få plass i en annen bok senere.
- Utydelig mål. Uten en klar idé om hva boken skal gjøre for leseren, blir teksten fort diffus.
- Perfeksjonisme. Førsteutkastet skal være uferdig, det er redigeringen som gjør teksten god.
- Manglende struktur. Skrivning uten rammer gir pauser som lett blir lange.
- Å gjøre alt alene. Motstand og tvil vokser raskere når du jobber alene.

Poenget er ikke å unngå alle fallgruvene, men å kjenne dem igjen tidlig, og justere kursen underveis.

Å leve av å skrive, bokdrømmen og økonomien

For mange melder et annet spørsmål seg tidlig i skriveprosessen: Hvordan skal dette bære økonomisk over tid? En bok kan åpne dører, men for de fleste er den ikke tilstrekkelig som eneste inntektskilde. Derfor er forfatterøkonomi også et tema Nor arbeider aktivt med.

Her rettes blikket mot helheten i forfatterlivet: hvordan et bokprosjekt kan leve videre gjennom formidling, foredrag, digitale produkter og andre uttrykk, og hvordan dette kan settes inn i en struktur som gir forutsigbarhet.

Målet er ikke raske løsninger, men å støtte forfattere i å ta mer bevisste og bærekraftige valg.

For meg ble dette tydelig da jeg selv oppdaget at det å selge bøker ikke kunne gi en bærekraftig økonomi over tid. Samtidig erfarte jeg hvordan ulike former for formidling kan forsterke hverandre: Bøker kan åpne for foredrag, foredrag kan skape interesse for bøker, og nettkurs kan gjøre kunnskapen tilgjengelig for flere, også utenfor scenen. Når disse delene settes inn i en helhetlig struktur, kan det gi større økonomisk trygghet.

Mange opplever et tydelig perspektivskifte, fra å håpe at økonomien skal ordne seg, til å ta mer aktivt eierskap til egen retning. Når det økonomiske fundamentet blir klarere, frigjøres også rom for det kreative arbeidet: å skrive, utvikle og fordype seg.

Som en del av dette arbeidet arrangerer Nor en todagers workshop om forfatterøkonomi den 25. og 26. mars i Oslo. Her kombineres faglig innhold med personlig oppfølging, og det legges til rette for spørsmål, refleksjon og samtale. Blant bidrags-

yterne er forfattermentorer med praktisk innsikt i hvordan bøker, formidling og økonomi kan henge sammen i praksis.

Et sted å høre til mens boken tar form

Alt dette samles i den digitale plattformen norcommunity.com, et lærings- og fellesskapsrom for dem som skriver og utvikler seg over tid. For leseren betyr det et sted å vende tilbake til, også mellom skriveøktene, når spørsmålene melder seg eller motivasjonen vakler.

Her finnes skrivekurs, masterclasser og faglige ressurser som kan brukes i eget tempo, men kanskje like viktig: et fellesskap av mennesker som står i lignende prosesser. I møtet mellom skrivende oppstår også nye forbindelser, mellom forfattere, fagfelt og ideer, som ofte lever videre utover selve skrivearbeidet.

Mange opplever at det er nettopp her noe løsner. Når erfaringer og tekster deles, og spørsmål får svar, blir det tydeligere at det man sitter med har verdi, også for flere enn en selv. Å skrive bok trenger ikke å være en solo-prestasjon. For noen starter det med et valg: å ta sitt eget budskap på alvor, og gi det plass i et fellesskap der både tekst, relasjoner og nye muligheter kan vokse fram.

«Borte fra verden»

Av Ellen Vahr

I år feirer jeg 15 år som forfatter. På disse årene har jeg skrevet to sakprosabøker på Gyldendal og fem romaner på Aschehoug.

Min nyeste roman heter «Borte fra verden» og er inspirert av den virkelige historien om sprengstoffabrikken på Håøya under første verdenskrig.

Om somrene pleier familien min å seile ut til den vakre øya som ligger midt i Oslofjorden. Vi går turer og spiser is laget på lokal geitemelk. Øya er stor og spennende, full av alle slags trær og planter, blomster og dyr. En dag gikk vi over til en bukt på østsiden av øya. Der lå det noen gamle bygninger med tykke murvegger og vinduer med mange små ruter. Stedet gjorde meg nysgjerrig, og jeg bestemte meg for å finne ut hvilken historie bygningene gjemte.

Jeg fant et lite samfunn som hadde ligget på øya mellom 1916 og 1918. En sprengstofffabrikk med oppdrag om å levere granater og miner til Russland.

Russland var en del av de allierte sammen med Frankrike og Storbritannia under første verdenskrig. På grunn av mangel på råstoff og sikre produksjonsanlegg ønsket de å kjøpe sprengstoff fra nøytrale Norge. Den kjente industrigründeren Sam Eyde tok initiativ til å anlegge sprengstoffabrikken, som ble bygget på rekordtid under navnet Haaøen Fabriker.

Det var vanskelig å skaffe arbeidsfolk til fabrikk. Mange menn ble kalt ut for å verne den norske nøytraliteten, og frykt for ulykker gjorde det upopulært blant kvinnene i lokalmiljøet å jobbe der.

I *Norsk Sprengstoffindustri*s jubileumsskrift fra 1965 er det opplyst at politiet i Christia-

nia samlet sammen flokker av gatepiker og ekspederte utover. Mange kom direkte fra landsfengselet for kvinner.

Seksti piker i 14-15-årsalderen og oppover ble satt til å pakke det livsfarlige sprengstoffet. Boforholdene var elendige. Pikene ble stuert sammen i små trekkfulle brakker uten mulighet til å få vasket seg. Arbeidet var ubeskyttet og farlig, og pikene risikerte livet sitt for at andre skulle tjene penger. Den daglige kontakten med giftige kjemikaler og avgasser ga dem hodepine og kvalme, besvimelser og kramper. Tennene og håret deres ble misfarget, huden full av sår og eksem. Ulykkene var mange, og arbeiderskene ble skadet.

I årene siden, og helt opp til vår tid, har det versert rykter om at arbeiderskene ble tvunget til prostitusjon og at det ble født barn på øya. Det kan være

Foto: Oda Berby

løsrevet fra virkeligheten, men gitt at det er så lite av kvinnenens liv på øya som er dokumentert, er det ingenting som tilsier at det ikke skal ha skjedd.

I tre år har jeg gravd meg ned i kildene. Det var ikke vanskelig å finne informasjon om fabrikken og driften. Men for å forstå hva pikene hadde opplevd, måtte jeg gå til gamle avisartikler og benytte meg av den muntlige overleveringen.

Jeg ønsket å skrive både fabrikkhistorien og de unge pikenes opplevelser, og valgte to hovedpersoner. Edith og Jakob. Edith er en av straffangene fra Landsfengselet. Jakob, er en arbeidersonn fra dynamittfabrikken på Hurumlandet.

Edith blir talsmann for arbeiderne, og Jakob deres personalsjef. Jakob har et arr over kinnbeinet og en drøm om å få tilbake farfarens pantsatte lommeur, en gave fra Alfred Nobel. Edith bærer arrene sine på innsiden – hun soner åtte år for barnemord.

Med den russiske revolusjonen og første verdenskrig som bakteppe kjemper Edith og Jakob for å forstå de dype sårene sine, og for den umulige kjærligheten som oppstår mellom dem.

«Borte fra verden» er en roman som bygger på en lite kjent del av norsk industrihistorie.

Jeg ønsket å gi de usynlige pikene navn og plass, slik at de, etter mer enn hundre

år, kunne tre fram med sine historier.

Jeg håper at jeg i min diktning har forvaltet historien deres med ydmykhet og respekt. Det har vært mitt fremste ønske.

Hvem mener *DU* fortjener «Messingkniven» for 2026?

Messingkniven er en norsk bransjepris for ekstraordinær innsats for norsk krimlitteratur, som deles ut som en del av den prestisjetunge knivfamilien.

For tre år siden etablerte Simen Ingemundsen «Messingkniven», som startet som et samarbeid med Krimlitteratur.com.

Siden oppstarten har to «slitere» mottatt prisen, Anne Lise Johannessen for Hverdagsnettmagasinet (2024) og Harry Solvang for å ha oversatt japansk krim (2025).

Inntil i år har troféet blitt utlevert til odel å eie, men nå blir det et vandretrofé. En ung smed på Osterøy skal stå for utformingen, og prisen deles ut under Osterøy krimfestival.

– Det finnes ufattelig mange som fortjener denne prisen, både kommersielle krefter og frivillige krefter i krimlitteraturen. Jeg er meget godt fornøyd med årets utplukkede, som vi har blitt tipset om.

Blant de tjuefem vi mottok, endte vi med seks utvalgte. Nå er det opp til folket å stemme på den de mener fortjener prisen, sier Simen Ingemundsen.

– Årets nominerte er en flott gjeng som gjør det lille ekstra for å fremheve krimlitteratur. Jeg er glad for at en vinner skal hedres på Osterøy krimfestival, sier Bent Arild Raknes, mannen bak Osterøy krimfestival.

I år er det Hverdagsnett som tar seg av avstemningen. Gjennom magasinet og nettsiden får *DU* lov til å stemme fram en vinner. Hvem som mottar årets Messingkniv, blir offentliggjort to uker etter at avstemningen har startet.

Så til årets nominerte:

Forfatter Geir Tangen (for arbeidet med å fremme krimlitteratur)

Tangen har en lang fartstid i å formidle krimlitteraturen, og har så lenge han har vært en del av gamet fremmet kvalitetslitteratur. Mange har funnet veien til krimmen, og flere har blitt inspirert til å skrive krim, takket være Tangen. Han startet sin karriere som "Bokbloggeir", og har i løpet av årene befestet sin stilling som en av de mest sentrale stemmene i det norske krimmiljøet, både som forfatter og formidler. Det er arbeidet han har lagt ned fra 2014 til 2024 som han nomineres for. Han har i tillegg vært konsulent for en rekke nye forfatterstemmer som har blitt gitt ut på store og små

Messingkniven har som mål å anerkjenne innsats fra enkeltpersoner eller organisasjoner som fremmer krimsjangeren, og vinneren velges blant annet ved at publikum kan stemme på de nominerte.

Prisen inngår i rekken av kniver: Gullkniven (ærespris), Sølvkniven (beste krim), Bronsekniven (beste debut) og Glasskniven (beste oversatte).

Messing er et slitesterkt materiale, og det er derfor det er valgt. Prisen gis til slitesterke personer som står på i bransjen, og som ikke gir seg med sitt arbeid med krimlitteraturen.

forlag. Det er arbeid ingen ser, og noe han fortjener å framsnakkes for. Arbeidet hans er imponerende, en «maratonmann» i bransjen, en person av den sjeldne sorten. Dette er en kar vi skal være meget takknemlig og stolte over å ha i bransjen, det er rett og slett bare til å ta av seg hatten.

Knut Gørvell (for hans nye podkast "Bokpodd1")

I en tid med færre og færre lesere, er Knut Gørvell med å skape leselyst. Han regnes som en av Norges fremste litteraturformidlere, kjent for sin evne til å kombinere kommersiell teft med en dyp kjærlighet for bøkene. Etter sin tid i Cappelen Damm, lanserte Gørvell «Bokpodd1», en plattform for dyptgående samtaler med Norges viktigste forfattere. Målet er å nå både tradisjonelle og yngre lesere. Han har evnen til å se nåtiden, og forstå at det svarer seg å formidle via podcast-formatet. Det er noe med hans «lune og varme»-stil, som er fenomenal.

Gørvell er en respektert brobygger mellom forlag, forfattere og publikum, og det finnes få av hans kaliber. Den norske krimlitteraturbransjen skal være evig takknemlig for at de har slik en veteran innen «gamet».

Dette gjør han kvalifisert til en nominasjon til Mestingkniven.

Bokbloggen "Den kriminelle bokverden" ved Isabella Berg

«Et voldsomt volum», beskriver Isa. I løpet av 2025 leste og hørte hun på 178 bøker. Det er få som kan skilte med slikt volum.

Nær åtti av dem har hun også anmeldt. Berg har en sterk røst. Hun har med god grunn en unik posisjon i det norske litteraturmiljøet på grunn av sin kombinasjon av ekstrem produktivitet, personlig engasjement og uavhengighet.

Hun er en viktig bærebjelke for sjangeren. Berg skriver utelukkende basert på egne følelser og meninger, og mottar ingen betaling fra forlagene for arbeidet. Dette gir anmeldelsene en autenticitet som leserne stoler på.

Det ligger mye arbeid bak den enestående bloggen, og det at hun gjør det på frivillig basis er rørende. Hun er et bindeledd mellom forfatterne og leserne, et bindeledd bransjen skal være svært takknemlig for. Hun er godt til å trekke fram forfattere som sjelden får oppmerksomhet i media. Dette fortjener hun en nominasjon for.

Kongsberg Krimfestival

Festivalen ble opprettet i 2004, og var den første i Norge med dedikert fokus på krimlitteratur, og som spesifikt rettet et årlig søkelyset mot norske forfattere og talenter. Festivalen gir årlig ut debutantprisen *Nytt blod*, som er oppkalt etter forfatter Maurits Hansen, «krimmens far».

I motsetning til større og kommersielle festivaler, har Kongsberg Krim en mer intim ramme, hvor forfattere og publikum møtes i et lokalmiljø som ånder av krimhistorie. Arrangørene gjør en fabelaktig jobb. Det er imponerende at den fortsatt eksisterer etter 22 år. Med sin lange eksistens er den Norges lengstlevende krimfestival.

Finn Stenstad (bokanmelder i Tønsberg blad)

Finn Stenstad er en av landets fremste eksperter på kriminallitteratur. Hans arbeid har hatt stor betydning for sjangerens anseelse i Norge. Mest kjent er han for sitt arbeid i Tønsberg Blad. Han er en svært respektert litteraturanmelder, som virkelig holder liv i anmelderiet i den norske pressen. Det har han drevet med siden tidlig på 1970-tallet.

Stenstad var den første kritikeren

som systematisk begynte å behandle krim som fullverdig litteratur i lokalpressen. Det er mye takket være ham at sjangeren gikk fra å være nisje til å få dominerende kommersiell kraft.

Av kritikerne regnes han for å være den som har anmeldt flest krimbøker gjennom tidene. Gjennom sitt virke er han kjent for å være saklig, med en engasjert stil. Han kombinerer dyp fagkunnskap med evnen til å formidle leseglede. Det er bare å ta av seg hatten. Dette kvalifiserer ham til nominasjon.

Nils Nordberg (bauta innen norsk krimlitteratur)

Nordberg er kjent som en bauta i bransjen. For mange nordmenn er han selve «stemmen» til norsk krim, både som formidler på radio og som innleser av lydbøker.

Som president i Rivertonklubben har han hatt stor innflytelse på utviklingen av Rivertonprisen. I 1992 fikk han klubbens ærespris.

Nordberg regnes også for å være Radioteaterets «kriminal-sjef». Fra 1973 og flere tiår frem-

over var han regissør og dramaturg i NRK Radioteatret. Han har satt opp over 130 hørespill og har mye av æren for krimhørespilletts enorme popularitet i Norge. Særlig gjennom klassikere som bøkene om Knut Gribb og Sherlock Holmes.

En stor og betydningsfull nøkkelfigur i sjangerens historie her til lands, og det er bare å bøye seg i støvet for hans livslange arbeid med å fremme krimlitteraturen. Han er en kulturinstitusjon det finnes få av.

Det passer derfor godt å nominere ham til Messingkniven for å sette pris på hans arbeid.

For ordens skyld opplyser vi: *Isabella Berg er med i Sølvkniven-juryen, og Geir Tangen var med å etablere Messingkniven.*

De er ikke valgt ut av Simen Ingemundsen, det er folket som har sendt inn forslag på hvem som fortjener Messingkniven for 2026, og Ingemundsen skal heller ikke velge en vinner. Folk skal stemme fram en vinner via Hverdagsnett.

TRYKK DEG INN PÅ STEMMESKJEMAET for å avgi din stemme.

Linken tar deg videre til et stemmeskjema opprettet i regi av nettsiden Hverdagsnett

<https://us6.list-manage.com/survey?u=12cd58a008b987d86e08c2265&id=c76bef51e3&attribution=false>

Feelgood fra levra:

– med vær, varme og en gul moped

Med trøndersk humor og et skarpt blikk for menneskelige særtrekk har Heidi Bjørnes funnet sitt hjem i feelgood-sjangeren. I "Tre søsken og en gul moped" settes familieband og livsvalg på prøve, og motet til å begynne på nytt blir avgjørende.

AV: Anne Lise Johannessen | FOTO: Bonnier

Heidi Bjørnes (f. 1955) debuterte som forfatter i 2015 med "Blondehuset", som fikk strålende anmeldelser i Trønderavisa. Oppfølgerne "Nytt liv i Blondehuset" og "Hjerter i takt og utakt" kom i henholdsvis 2017 og 2019. "Tre søsken og en gul moped" er en frittstående roman fra samme univers.

Hva slags barn var du? Var det blyant og skrivesaker allerede fra tidlig av, eller kom skrive-lysten senere?

– Min mor lærte meg å lese da jeg var fem år, og det var da min allerede livlige fantasi begynte å ta av. Men det ble ikke før jeg

begynte på skolen, og vi skulle skrive stiler, at jeg fikk begynne å utfolde denne fantasien. Når vi for eksempel fikk i oppgave å skrive stil på fire sider, skrev jeg veldig smått og tett for å få med alt som jeg syntes burde være med.

Hva gjør deg i godt humør, sånn helt uavhengig av bøker og skrivning?

– Det er mye! Gå tur i naturen, være med venner og familie som har mye humor, se en god film på tv med katten på fanget, møte mennesker som kan gi meg gode historier.

Har du noen uvaner eller små ritualer i hverdagen som folk ville blitt overrasket over?

– Etter å ha bodd alene i flere år, legger man seg til både vaner og uvaner. Ifølge min beste venninne har jeg mange, men ikke noe som jeg tenker så mye over selv. Jeg vet ikke om det hadde overrasket noen.

Du kommer fra Trøndelag, men bor nå i Tjølling. Har trøndersk vær eller vestfoldsk natur sneket seg inn i bøkene dine?

– Alle bøkene mine er lagt til Trøndelag, til hjembygda mi og den nærmeste byen, men det er i

mitt hode, for å ha et sted å se for meg. Leseren håper jeg lager seg sitt eget sted, sånn som jeg gjør når jeg leser bøker. Jeg ser for meg naturen i Trøndelag når jeg skriver, men været styrer jeg selv. Jeg er glad i uværsdager, og høsten er min favorittårstid.

Hvordan vil du selv beskrive sjangeren du skriver i? Og hva gjør at du trives akkurat der?

– Jeg skriver i sjangeren feelgood. Jeg liker å bruke mye humor og skape karakterer med særtrekk, uten at de blir latterliggjort. Jeg er vant til at det brukes mye selvironi i familien min, og vi må tåle at

det snakkes rett fra levra. Uten at vi tar skade av det.

Hvor begynner en historie for deg, med en stemning, en karakter, eller kanskje en setning?

– Nye ideer dukker som oftest opp når jeg er ute og går tur i skogen. Jeg vet ikke hva som setter det i gang, det bare dukker opp en idé jeg begynner å spinne på. Da er det fram med mobilen, lese inn stikkord, for så å skynde seg hjem og notere. Ellers liker jeg å prate med folk. Det kan være noe fremmede sier som gir meg en idé. Hvis noen deler en historie med meg, bruker jeg selvfølgelig ikke

den, men den kan sette meg på sporet til å lage noe nytt.

Hva er det som driver deg til å skrive?

– Først og fremst er det vel gleden over å flytte inn i et nytt univers, bli kjent med nye karakterer og bygge opp livene deres. Og selvfølgelig er jeg nysgjerrig på hvordan de ender opp, for det blir som oftest til etter hvert som jeg skriver.

Hvordan ser en typisk skriveøkt ut for deg?

– Jeg må ha orden rundt meg, men jeg er vel ikke bestandig så disipli-

– Jeg overtok en grå moped etter morfaren min
da jeg var tretten, fjorten år, som jeg suste rundt på.

nert. Jeg må ha pauser med kaffe, se litt på tv, lese i en bok eller gå en tur.

Har du noen gang vært redd for at det du skriver ikke er godt nok ? Hva gjør du da?

– Om jeg har! Og det regner jeg med er ganske naturlig, det å være kritisk til seg selv. Da er det bare å gjøre noe annet, og tro på de mange fine omtalene jeg har fått av lesere. De gjør meg både ydmyk og glad, og driver meg videre. Man er vel alltid redd for at det ikke er godt nok, men jeg er blitt mye flinkere til å tenke at så lenge jeg er fornøyd, så kan jeg ikke gjøre mer. For leserne er jo så forskjellige. Det som én synes er bra, kan en annen synes er det stikk motsatte.

Hva er det fineste noen har sagt til deg om en av bøkene dine?

– Synes det er fint å få tilbakemeldinger om hvordan jeg skaper karakterer. Blant annet at de er levende og godt skildret med sine verdier, styrker og svakheter.

At jeg beskriver dem med respekt og ydmykhet.

Har du noen gang vurdert å kaste deg over en krim?

– Har jo vært inne på tanken, men slått den like fort fra meg.

Er det noe du håper at folk forstår om deg gjennom bøkene?

– Tror selv, og får høre at jeg er ganske omsorgsfull med både mennesker og dyr, noe jeg overfører til manus. Selvfølgelig er ikke alle like sympatiske, men det finnes som oftest noe godt på bunnen i de fleste.

Hva er det modigste du har gjort som forfatter?

– Å sende inn mitt første manus. Det hadde ikke blitt noe hvis ikke en av niesene mine hadde maset over lang tid. Jeg måtte og skulle skrive, sa hun. Det var da, i 2015 min første bok, "Blondehuset" ble utgitt.

Høsten 2025 kom min fjerde bok, "Tre søsken og en gul moped."

La oss snakke litt om den.

Hvem er disse tre søsknene, og hva slags historie har de havnet i?

– De er tre ganske så forskjellige søsken. Andreas, 68 år, som endelig har fått solgt familiegården, som han aldri ønsket å overta. Nå har han flyttet inn til byen, i leilighet, og skal nyte livet. Helt til den nevrotiske lillesøsteren Josefine, 49 år, kommer flyttende hjem til ham etter et samlivsbrudd. Hanna, snart 67, driver bygdas camping, og drømmer om å gå av med pensjon, dra til "syden" og drikke paraply-driker. Livet blir ikke helt som noen av dem hadde planlagt... men for den som er nysgjerrig på det, må man lese boken.

Tittelen er jo nydelig og litt mystisk. Hvorfor akkurat en gul moped?

– Jeg overtok en grå moped etter morfaren min da jeg var en tretten, fjorten år, som jeg suste rundt på. Derfor ville jeg ha med en moped, men den måtte være

gul. I manuset er det Hanna som kjøper mopeden for konfirmasjonspengene. Hanna kan ikke tenke seg bedre fremkomstmiddel, en glede Josefine absolutt ikke deler. Men hvem vet, kanskje kan en moped gjøre deg mer modig på den ene og den andre måten?

Er det noe i denne boka som er hentet rett ut av eget liv, eller fra folk du kjenner?

– Når jeg skriver, er det alltid noen minner og hendelser fra livet som dukker opp, og blir brukt, men det blir jo skrevet om så det passer inn. De som kjenner meg best kan nok kanskje finne noe gjenkjennelig?

Hva håper du leserne sitter igjen med når de legger fra seg boka?

– Håper jo selvfølgelig at leseren er fornøyd med boka, at den har spredd litt glede. Kanskje har de fått noe å fundere over, og at karakterene har gitt dem noe de vil huske. Og selvsagt at de ønsker at det kommer en ny bok.

Du har selvpublisert flere bøker, og nå er du ute med en ny roman på et av Norges største forlag. Hvordan føles det egentlig?

– Jeg ble selvfølgelig veldig glad når Bonnier forlag viste interesse for manuset mitt, og de ville gi den ut. Det er ikke lett å bli antatt, så jeg er takknemlig for at jeg fikk denne sjansen. Jeg har hatt en dyktig redaktør, som har fulgt opp med både ros og ris, og jeg er blitt godt ivaretatt.

Hva jobber du med nå? Kan du røpe noe om neste prosjekt?

– Det er litt tidlig å si om forlaget vil utgi en ny bok, det kommer jo an på salg etc... Men jeg har et nytt manus i hodet, som jeg har begynt på, sånn i tilfelle....

Boktips fra

Krimdronninga på Nannestad

TEKST: Unni Breen Vinge

"Døde sjeler synger ikke" av Line Holm & Stine Bolther

Carl Mørk har sluttet i Avdeling Q. Han er hjemme og skriver bøker om gamle avsluttede saker. Han blir kontaktet av en person som har funnet et foruroligende lydopptak. Lydopptaket viser at en kvinne som man tror har tatt sitt eget liv ikke var alene da dette skjedde. Carl kontakter Avdeling Q med opptaket.

Assad og Rose jobber fremdeles med gamle saker. Gordon har fått en annen jobb. Avdelingen blir forsterket med den franskdanske politimannen Helena Henry. Hun er en hemmelighetsfull kvinne og forteller ingenting om seg selv og sitt liv.

Avdeling Q sammen med Carl tar saken om kvinnen på lydopptaket og avslører etter hvert en tragisk historie fra fortiden om et ødelagt liv og knuste forhåpninger.

Jeg elsker Avdeling Q.

"De fortaptes øy" av Max Seeck

Ny bok av Max Seeck.

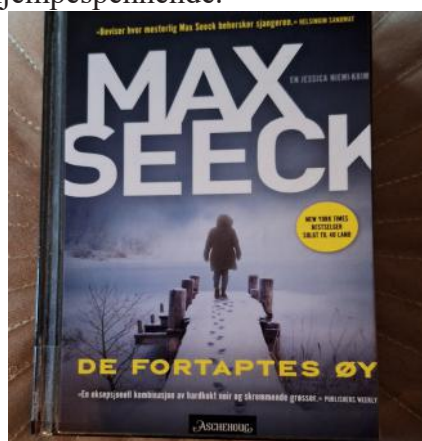
Drapsetterforsker Jessica Niemi forlater Helsinki for å komme seg unna oppmerksomheten hun har skapt etter en voldelig gatekrangel. Hun reiser til en liten øy i Åland der hun har valgt seg et pensjonat som eies av en eldre dame ved navn Astrid Nordin. Astrid driver pensjonatet sammen med sønnen Åke.

Samtidig med Jessica ankommer tre mennesker som har bodd på øyas barnehjem. Disse kaller seg "trekkfuglene" og de møtes på øya hvert år.

Jessica hvirvles snart inn i et mysterium hvor "jenta i den blå jakken" står i sentrum. Hun forsvant fra barnehjemmet for mange år siden. Når jenta viser seg, så dør et menneske.

Jessica har samtidig sine egne demoner å slåss med, og noe uventet skjer.

Les så får du se. Velskrevet og kjempespennende.

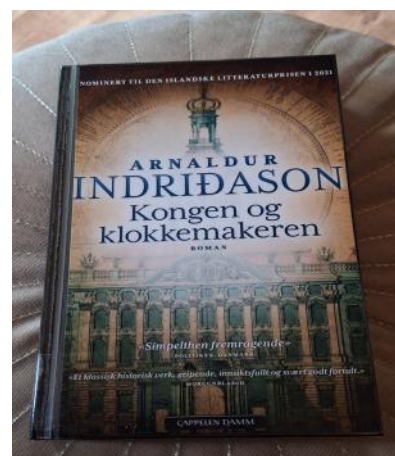

"Kongen og klokke- makeren" av Arnaldur Indridason

Jon Sivertsen reiser fra Island og blir klokkemaker i København. Han restaurerer et to hundre år gammelt astronomisk urverk. Mens Jon arbeider får han plutselig besøk av kong Christian 7. Kongen er blitt skjøvet til side av sin sønn som mener at kongen er sinnsyk. Christian vandrer rundt i slottet om natten og oppdager Jon som arbeider med klokken. Det utvikler seg en slags fortrolighet mellom disse to. Jon forteller sin historie fra Island og hvordan hans far og stemor blir urettferdig henrettet. Dommen var underskrevet av kongens far.

En fascinerende historie om menneskers skjebner og om et urverk som det finnes bare ett av i verden. Dette er en bok som må leses sakte.

Arnaldur Indridason er en av mine favorittforfattere.

Unni Breen Vinge (75) har jobbet som bibliotekar på Nannestad bibliotek i 34 år. Nå er hun pensjonist, men jobber der fortsatt. På folkemunne kalles den fargerike dama for **Nannestads krimdronning.**

TEKST: Unni Breen Vinge

"Skomakeren" av Gert Nygårdshaug

Dette er så herlige fabler fra en liten landsby befolket med spesielle mennesker. Hovedpersonen er urmaker Mussenden med frue. Urmakeren funderer som vanlig over tidens krumspring mens han lager de herligste matretter.

Denne gangen er landsbyen truet av overtagelse av landets regjering. Det er planlagt å jevne landsbyen med jorden og bygge en militærbase på grunnen. Men innbyggerne er ikke født i går. Det planlegges og diskuteres og løsningen er ikke mindre enn genial. Vi finner også mange likheter med vår egen verden.

Dette er den fjerde frittstående bok om urmakeren og hans kone og alle deres venner.

Jeg elsker Gert Nygårdshaugs bøker.

"Plyndrere i sommersol" av Lene Lauritsen Kjølner

Herlig bok av Lene Lauritsen Kjølner.

Denne gangen har Olivia Henriksen og Mona på Havnehotellet iført seg gummistøvler for å sjekke ut en myr som er truet av utbygging av et digert solcelleanlegg. De besøker Stian Skog, lederen av protestbevegelsen som ikke kan protestere på noe som helst lenger. Han er stein død og damene virvles inn i et nytt mysterium. Her er det trommereiser og voodoo-dukker, sleipe utbyggere og politikere som gjerne tar imot litt penger på si.

Lenes personer er spill levende i mitt hode og siden jeg har vært på en del av Lenes åsteder, så har jeg et spesielt forhold til hennes bøker. Jeg har til og med drukket kaffe på Havnehotellet.

Du fortsetter vel med Olivia Henriksen, Lene?

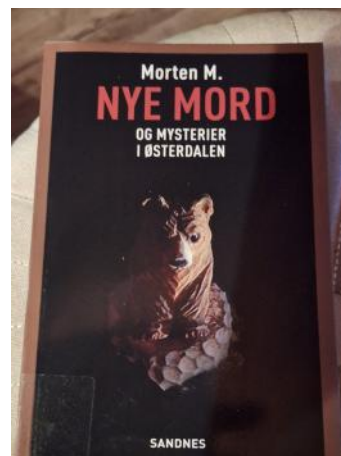
"Nye mord og mysterier i Østerdalen" av Morten M.

Biggen finner et brev fra Lola, en venninne som trenger hjelp. Biggen pakker bilen og setter kursen oppover. På veien plukker han opp en haiker som ved et stopp forsvinner sporløst for så å dukke opp, død som en sild. Etter å ha meldt ifra til politiet kjører Biggen videre og havner til slutt på Glopheim kafe hos Arve og Magnhild og harabikkja Frøydis, som egentlig er en hannhund.

Rundt omkring dukker det stadig opp nye lik og lensmannsetaten får mye å bryne seg på.

Det lønner seg å lese "Mord og mysterier i Østerdalen" først så man blir kjent med de forskjellige personene.

Så morsomt lesestoff. Elsker disse bøkene.

Bokinspirator

LIV GADE

"Et mørkere vann" av Kaja Nygaard

Bonnier, 2025

Vi skal til oljebyen Stavanger, hvor rikdom og velstand har nådd uante høyder. Alt er mulig i Stavanger: vekst, vilje og velstand.

Apalvik er det nye hytteområdet, for alle rikingene. Her møter vi Lensmann Eirik Gjerde, som får en telefon fra Stavanger politidistrikt: Det har vært innbrudd i en av hyttene.

Hyttepalasset tilhører den vel-

lykkede Stavangerkvinnen Ada Rosendal. Ada er en høyreist, vakker kvinne. Hun jobber i et eventfirma på Sola, med rike kunder i oljebransjen. Ada er effektiv, smart og nådeløs. Ikke alle liker henne. Hun er en besservisser, og vanskelig å samarbeide med.

Nå er Ada forsvunnet, ingen har sett henne på en uke, men det er tydelig at det har skjedd noe på hytta hennes. Her er det blodspor, en knust designervase og tydelig tegn på kamp.

Hjemme i det elegante funkishuset med panoramautsikt over Møllebukta, finner vi ektemannen og deres lille datter. Villaene er bygget i fjellsiden og kan knapt kalles hus, de minner mer om Miami, enn om det regntunge Vestlandet. Her er alt på stell, i alle fall på utsiden.

Det er noe glatt og nervøst over ektemannen, Tord Rosendal, og han er opptatt av å fortelle om sin egen fortrefelighet. Tord er direktør i Exnihilo.

Ada pleier av og til å ta seg en tur og bli borte noen dager. Er det hva hun har gjort nå? Burde hun ikke gi beskjed hjemme og på jobb? Er Ada den alle tror at hun er?

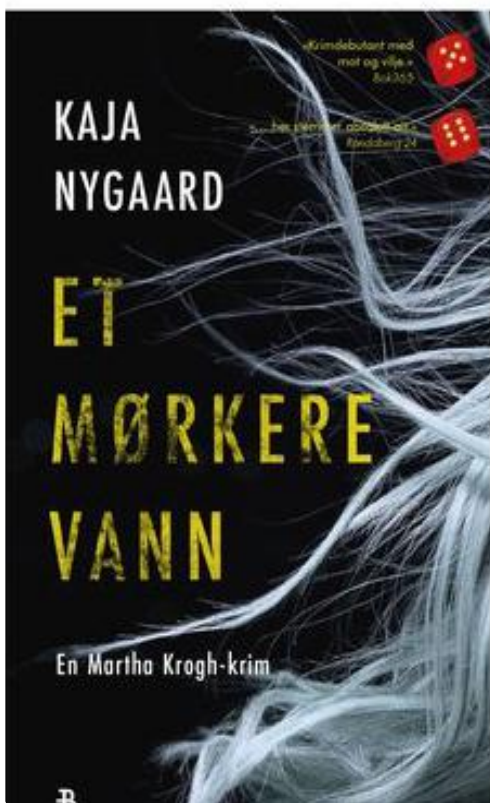
Da møter vi Martha Krogh. Hun er en skikkelig kul etterforsker.

Forfatteren viser oss et bilde av en verden i endring. Her er de alle sammen i det fine borgerskapet med snusk bak fasaden. Gamlekara på politikammeret har verdier og kvinnesyn fra et annet århundre. Det er rasende miljøaktivister og gamle tanter fra bibelbeltet ute på landet. Jærlandskapet har en særegen rolle, og DET liker jeg.

Det er så sammensatt, så ekte, så troverdig.

Dette er skikkelig bra krim. Det er noe friskt og frekt ved Kaja Nygaard. Noe annerledes og berusende.

Gled deg, eller gru deg.

Bokinspirator Liv Gade, fra Sandefjord, holder bokkvelder hjemme hos folk, eller på offentlige arrangementer.

Kontakt Liv på mail: liv@livgade.no – eller mobil: 473 02 235.

"Under en gyllen sol" av Jenny Ashcroft

Vigmostad & Bjørke, 2025

Jeg elsker historiske romaner, hvis de er skrevet godt, og denne asså! Makan!

Vi skal til London 1941, altså midt under krigen. Både byen og befolkningen er utslitt. Fra 7. september 1940 til 10 mai 1941 ble byen bombet vedvarende i 57 netter av de tyske bombetoktene. Nesten to måneder. Det er umenneskelig.

Midt oppe i all denne redselen møter vi Rosie, en ung britisk jente på 27 år. Rosie er fortvilet og redd. Hun har akkurat mistet barnet sitt ved fødselen. Det gjør vondt. Hun er redd, for broren sin Joe som er i flykorpset, for foreldrene som er på Ceylon, og for sitt eget liv. Alt er kaos.

Så oppdager hun en liten annonse i *The Guardian*. Det er som om den lyser mot henne.

Ledsager til et barn søkes til overfart til Australia. Godt betalt. Reise og alle utgifter blir dekket. Ta kontakt så raskt som mulig med Vivian, Williams Street 32, Belgravia.

Annonsen roper. Et barn trenger henne.

Det blir et sterkt møte med Walter, som er fire år gammel. Han har nylig mistet sin mor

Mabel, og er full av angst.

Walter er liten og sky, men han er en vakker liten gutt, som er brun i huden. Fortvilelsen lyser av de store øynene.

Hele familien til Walter finnes på den andre siden av jordkloden, Brisbane i Australia. Locknow-familien eier store områder, de driver med hester og kuer, og Walter eier nå alt dette sammen med onkel Max. Og hvem er nå det?

Krigen skiller folk. Walter er i London, men han må komme seg hjem til Brisbane, der han hører til. Overfarten blir krevende og tar seks uker.

Og midt oppi dette skal Rosie vinne Walters fortrolighet og tillit. Men Rosie er tålmodig. Hun kjenner at de to trenger hverandre. De har begge mistet noe viktig.

Hvordan dette går, må dere selv finne ut av, men at det blir spennende, kan jeg love.

Å kjære vene for en bok. Dette er en voldsom leseopplevelse.

Jeg leste dag og natt. Denne boken er umulig å legge fra seg.

450 siders jublende leselykke!

Øivind H. Solheim:

– Litt om korleis kultur og bokliv fungerer

Kva skjer med kulturen når synlegheit tel meir enn innhald? Ei personleg erfaring frå bokhandlar i Trøndelag set i gang ein roleg, men viktig refleksjon om bokliv, sosiale medium, og verdien av det som veks fram i det stille.

Eg vil gjerne dele ei lita erfaring, ikkje for å selje noko, men fordi ho seier noko interessant om korleis kultur og bokliv fungerer.

Når eg går inn i bokhandlane i Trøndelag, blir eg alltid møtt av smil og hyggelege folk bak disken. Dei blar i systemet sitt, men i nokre tilfelle svarer personen bak disken at dei ikkje har boka. Men når eg spør ein gong til fordi eg veit at boka ligg i systemet deira, blir svaret retta til at ja, boka mi er i systemet. Butikkmedarbeidaren nikkar og seier at alt er registrert og i orden, men at dei ikkje har boka i butikken. Men dei kan bestilla boka for meg, seier dei. Det er fint, og eg set pris på det.

Og så kjem den litt merkelege setninga som høyrer med i tida vi lever i: «Vi kan dessverre ikkje ta boka di inn. Forfattarar må ha mange følgjarar i sosiale medium for at vi skal kunne føre bøkene deira.» Dette betyr med andre ord at boka mi ikkje blir tatt inn i butikkane i bokhandlarkjedane og

dermed ikkje er del av sortimentet fordi forfattaren ikkje har tusenvis av følgjarar på sosiale media.

Eg forstår at dette ikkje er noko dei som jobbar i butikken bestemmer sjølv. Det er praksis som kjem ovanfrå, ein slags ny målestokk for kultur der synlegheit tel meir enn det stille arbeidet som ligg bak ei bok eller eit anna skaparverk.

Det får meg til å undre litt. For Malvik har alltid vore ein stad der mykje veks fram i det nære: i kor, i lag, i idrett, i lokale initiativ, i dei små hendingane som blir til fellesskap. Her har vi rom for alt som ikkje nødvendigvis har tusenvis av følgjarar, men som likevel betyr mykje for dei som er her. Eg trur mange i Malvik kjenner verdien av det som spirer litt i det stille, utan bråk og støy og reklame.

Difor deler eg dette berre som ei roleg refleksjon: Kva skjer med kulturen vår dersom alt må målast i tal, og ikkje i nærleik, erfaring, varme, samtale?

Eg har ikkje noko fasitsvar. Eg berre kjenner på at Malvik framleis er ein plass der mykje godt kan skje i det små. Og kanskje er det viktigare enn vi trur.

Kven er eg?

Eg heiter Øivind H. Solheim, bur på Sveberg og gav i haust ut ein ny roman med tittelen "Kvite løgner." Det er ein stillfaren, emosjonelt nær roman om to vaksne menneske, ein mann og ei kvinne i sin beste alder, som begge har levd liv før, vore i forhold, blitt såra, opplevd kjærleik og som seinare i livet møter kjærleik

Romanen handlar om nærleik, tillit, kropp, stillheit og det som skjer mellom menneske når ein vågar å vera open igjen. Boka er registrert i Bokbasen og ligg inne i systema til bokhandelkjedene som Ark og Norli.

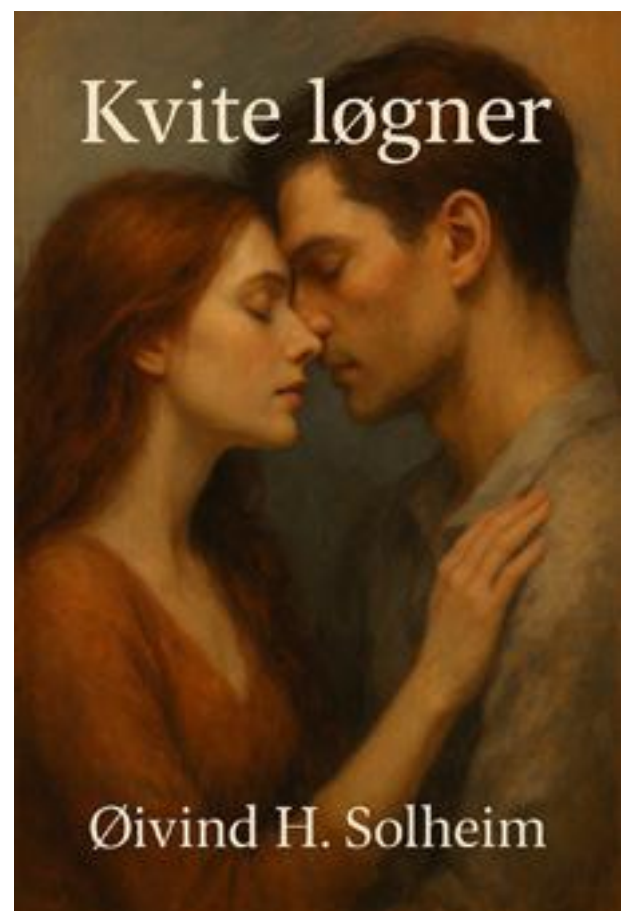

Likevel har eg altså erfart, både gjennom egne samtalar med butikkar og gjennom eit innslag i Dagsrevyen 8. oktober, at bøker av forfattarar utan store følgjarskarar i sosiale medium i praksis ofte ikkje blir tatt inn i butikk. Butikksjefane har vore hyggelege og tilsynelatande imøtekomande, men svaret har alltid vore nei.

Derfor må eg gå andre vegar for å gjera boka kjend, mellom anna ved direkte kontakt med lesarar.

Eg sel boka direkte, og eg ønskjer òg, dersom det er interesse, å etablera ein lesesirkel der eg sjølv deltek, les saman med andre og kjem med bakgrunn, refleksjonar og samtale rundt teksten.

Øivind H. Solheim er forfattar, lyrikar og tidlegare lærar, med ei rekkje romanar og tekstar bak seg, der han utforskar relasjonar, minne, ansvar og det vaksne livet sine stille spenningar. Han skriv med eit nøkternt, ettertenksamt blikk på menneskelege erfaringar, ofte i kryssinga mellom kvardag, litteratur og livsvisdom.

Margareth Sand: Debutert med boka "Vokterne"

Jeg har skrevet helt siden ungdomstiden, da vi på jenterommet ofte skrev historien «Mitt første kyss». Livlig fantasi hadde jeg allerede den gangen, for dette var historier jeg skrev lenge før jeg hadde kysset noen som helst.

Min ungdomsskolelærer spurte en gang om jeg «skrev mye for skrivebordsskuffen». Hun hadde vel en mistanke om at det var produksjon utenom skolen. Samme lærer påpekte at jeg måtte gå litt bort fra «planke-stilen» og over på drøftingsoppgavene, ellers ville jeg slite på videregående skole. Jeg klarte ikke helt å følge de rådene.

Som barn ferierte vi i Sandefjord i hver eneste sommer, i båt. Jeg fikk etter hvert en enorm dragning mot havet. Det har fulgt meg siden og gjenspeiles i «Vokterne».

Nesten ingen visste at jeg også skrev som voksen, selv ikke de nærmeste. Jeg ga meg selv et løfte om å innvie venner og familie før jeg fylte 50, og det klarte jeg å holde. Det er vanskelig å beskrive hvordan det var å overlevere manus til noen av mine nærmeste venner, men det føltes som jeg blottla hele meg, og jeg var livredd for dommen.

Det ble heldigvis positivt! Noen venner dannet interne lesegrupper og ga meg tilbakemeldinger over Teamsmøter.

Boken er skrevet over en 15-årsperiode, og jeg har naturlig nok utviklet meg formuleringsmessig. I tillegg ble det en del logiske brister over en så lang periode (jeg husket rett og slett ikke alt fra gang til gang når jeg skrev).

«Vokterne» er omskrevet to ganger, etter tilbakemeldingene fra venner.

Hvis det var vanskelig å fortelle folk at jeg skrev bøker, så var det enda vanskeligere å fortelle at

det er i Fantasy-gener. Det føles mer stuerent med krim. Fantasy er gjerne forbeholdt barn eller veldig nerdete voksne. Det skal sies at jeg leser veldig mye krim, og jeg har også skrevet en krim som ligger til «vask» hos venner.

I 50-års gave fikk jeg skrivekurs hos Henrik Langeland i regi av Cappelen Damm. Kurset var interessant, men jeg lærte minst like mye av de andre deltakerne. Det var der jeg fikk en god innføring i selvpublisering.

Margareth Sand:

Alder: Født 1972 (52 år)

Bosted: Drøbak

Barn: En datter på 25 og en sønn på 21

Kjæledyr: Hund av rasen Bichon Havanais

Utdanning: Bibliotekar, men har aldri jobbet som det

Yrke: Leder for IT-seksjon i offentlig sektor (Nå i Statens vegvesen. Tidligere i Jernbanedirektoratet.)

Favorittforfattere: Neil Gaiman, Terry Pratchett, Jonathan Franzen og John Irving

Favorittserier og -filmer: True Blood og The Originals, Matrix, Ringenes herre, Harry Potter, alt av Marvel og DC.

Boken "Vokterne" kan leses som et eventyr. Man kan også finne temaer som har rot i virkeligheten.

Selv om jeg på ingen måte kan skryte av at jeg står på barrikadene for miljøvern, så er jeg opptatt av hva vi gjør med kloden vår. Dette gjør jeg et stort poeng av i «Vokterne».

Vokterne er de fire grunnelementene vann, luft, jord og ild, billedgjort i menneskelignende skapninger. De har i oppdrag å beskytte planeten, spesielt mot menneskene sine ødeleggelser. Vokterne har ulike tilnærminger til oppgaven, noe som fører til konflikter og krig, der menneskene står midt i stormens øye.

Sentralt i boken står alenemoren, Sara, med sin datter Rav. Sara er datter av Havfolket, og Rav er et produkt av et overgrep fra Ildens vokter. Ildens vokter ønsker å utrydde alle menneskene, under påskudd av at de ødelegger planeten. Skikkelsen er ikke helt ulik Hitler, som gjenspeiler min interesse for annen verdenskrig.

Luftens voktere (det reisende folket) har også noen klare lik-

hetstrekk med romfolket, som blir behandlet mindre bra der de slår seg ned. Dette er min måte å pakke historien inn i fantasien. Det gode kjemper mot det onde, men samtidig er det en indre konflikt i «de onde». Jeg ønsker på en forenklet måte å vise det komplekse mennesket og hvordan vi har ulike veier og midler for å nå et mål.

Hele historien begynte med en havørn den gangen for mange år siden, og jeg har latt den få en sentral plass sammen med havet. Jeg har en stor fascinasjon for hekser og vampyrer og er den delen av boken jeg har kost meg mest med. Boken er innimellom litt grotesk, og den åpner brutalt. Det er drap, uappetittlig næringsbehov og en del blod, men jeg har fått tilbakemelding om at det ikke er for mye og at det bidrar til å holde spenningsnivået oppe.

Toppen av lykke har vært når venner og kolleger, som vanligvis ikke leser Fantasy, melder tilbake at boken er veldig spennende.

Sønnen min ser mange serier og har hatt gode innspill til

historien min. Det var han som fikk meg til å peile inn mot en «utvalgt/chosen one» og at flere slekter burde kjempe mot hverandre. Han var akkurat ferdig med *Game of Thrones* på den tiden.

Boken avsluttes med en liten cliffhanger, som gjør det mulig å se for seg en bok nummer to.

Billig og effektivt skrivekurs

Skrivekurs med Unni Lindell

Bli med Unni Lindell inn i hennes skrive-univers og gjør forfatterdrømmen din til en virkelighet. I løpet av 14 digitale leksjoner deler Unni sine ærlige skrivetips med deg og forteller deg hva du trenger å vite for å komme i gang med skrivingen.

Kun kr. 899 for 12 måneders tilgang.

"Jeg er stolt over alle som har fått utgitt bok etter kurset" – Unni Lindell

Noen tilbakemeldinger på kurset:

"Kjempebra kurs! Noe helt annet enn de andre skrivekursene jeg har tatt. Enormt inspirerende!" Anne Lise

"Dette kurset er å anbefale på sterkeste! Her får du god kunnskap og innsikt for en rimelig penge og min deltagelse endte i utgitt bok! "Vi kan ikke og vi skriver", sier Unni. For den som vurderer å skrive – løp og kjøp." Kent Robert

"Tusen tusen takk Unni Lindell 🐦 for ditt supre skrivekurs ● jeg har lyttet og sett deg i dine leksjoner 👍 tok sjansen og sendte inn min halvferdige ungdomsroman til flere forlag. Nå har jeg fått positiv tilbakemelding fra Calidris forlag ●" Gro

 Tilgjengelig på fraxx.no